

DIRVA

Nr. 27

Kovo-March 4, 1960

Cleveland, Ohio

Nato turės atominę brigadą

Šiaurės Atlanto Gynybos Organizacija turės tarptautinę brigadą, kuri bus labai judri ir ginkluota atominiais ginklais. Ji turės atskirą vadą, greičiausiai ne amerikietį, ir atskirą štabą. Greičiausiai ji būsianti suorganizuota dar šiais metais.

Brigados branduolį tuo tarpu sudarys 3 batalionai iš JAV, Prancūzijos ir Britanijos karinių pajėgų (2500-3000 vyrų), o vėliau ji būsianti padidinta iki penkių ar daugiau batalionų, kiekvienu iš skirtingos tautos. Batalionai bus periodiškai iššaukiami apmokymams, bet kitu metu pasiliks savo tautinių junginių sudėtyje.

Judrus smogiamasis
junginys

NATO ginkluotųjų pajėgų viršininkas gen. Lauris Norstad pareiškė, kad brigada būsianti skirta skubiems uždaviniams, kur jos politinė ar karinė situacija pareikalautų. Vėliau jai būsianti duota karo laivyno ir aviacijos paspartis. Šalia atominio ginklo, kariai būsiai apmokyti naudoti ir konvencinius, kad galėtų efektingiau veikti pagal esamas sąlygas.

Stebėtojų nuomone, tarptautinės brigados su atominėmis smogiamąja jėga organizavimas reikšmingas, kad NATO geriau galės kontroliuoti atominis ginklus, kurie ligšiol buvo laikomi atskirų valstybių žinioje. Dėl JAV

nenoro, kad tie ginklai būtų ir kitų kontroliuojami, praėjusiais metais buvo kilę kivių su Prancūzija, ir jų pasėkoje JAV turėjo iš Prancūzijos iškelti kai kuriuos savo karinius junginius.

Nepakankama sparta

Tolesniame pareiškime gen. Norstad paminėjo, kad, jam vadovaujant, raketinių batalionų skaičius jo žinioje per praėjusius metus padvigubėjo, tačiau skaičių nenurodė. Praeitą lapkritį gen. Norstad kalbėjo apie 30 batalionų, kurių skaičius turėsias pasiekti 100 iki 1963 metų.

Gen. Norstad taip pat pastebėjo, kad NATO karinės galios telkimas vyksta, kaip užplanuota, tačiau jis vis dar nesąs pakankamas. Įvairūs "vizitai", kuriais siekiama atodėkio "šaltajame kare", neiššaukė "perankstyvo atoslūgio" NATO karinėse pastangose. Esa, nepaisant Vakarų valstybių politikų pastangų pagerinti pasaulinę situaciją, visi tebejaucia, kad NATO karinė galia turinti būti stiprinama, nes prieš apsisprendimai leisti ar nesileisti į karą priklaus nuo galimų pasekų baimės.

Vokiečių pasiaiškinimai

Vakarų Vokietijos delegacija užtikrino NATO Nuolatinei Tarybai, kad ji nepradės jokių oficialių derybų ir nepasirašys jokių

sutarčių su Ispanija, pirma negavusi NATO pritarimo.

Bonoje Vak. Vokietijos gynybos ministeris Strauss atkakliai gynė daug triukšmo sukėlusį projektą steigti karinių reikmenų sandėlius ir aviacijos mokyklas Ispanijoje. Jis teigė, kad Vakarų sąjungininkai būvę smulkmeniškai informuojami apie "techninių žvalgų" veiklą Ispanijoje, ir triukšmas būvęs išpūstas tų, kurie neapdairiai pilą vandenį ant Maskvos malūno.

Britų žemuosiuose Rūmuose debatai gynybos klausimais baigti rezoliucija, pritariančia vyriausybės linijai, kad Vakarų Vokietija turinti tapti "stipriu ir lygiateisiu partneriu" Atlanto sąjungoje.

Šveicarai paneigė

Šveicarijos politinis departamentas paneigė komunistų spaudos pranešimus, kad Vak. Vokietija vedanti derybas dėl karinių bazių steigimo Šveicarijoje. Ministerijos žodžiais, tie pranešimai būvę "visiškai be pagrindo".

DEMONSTRACIJOS PRIEŠ

EISENHOWERI

* PREZ. EISENHOWERIO sutikimas Urugvajuje buvo kiek sudrumstas studentų demonstrantų, šūkaujantių: "mirtis jankių imperializmui", "tegyvuoja Kubos revoliucija" ir t.t. Demonstrantus besklaidant, truputį nukentėjo svečias, pakliudamas po gaisrininkų švirkštų ir gaudamas akies suerzinimą nuo ašarinių dujų. Tačiau tai nesukliudė nei jo vizito programos, nei gausiai susirinkusios minios džiaugsmingų sveikinimų. Skaičiuojama, kad prez. Eisenhowerį Urugvajuje pasitiko 250,000 žmonių -- didžiausia minia, bet kada sutikusi svečią iš užsienio. Iš Urugvajaus prez. Eisenhoweris grįžta į JAV karinę bazę Puertorike ir po to, sekmadienį, į Washingtoną.

* CHRUSČIOVĄ Afganistano sostinėje sutiko gausiausia minia iš visų jo kelionėje per Aziją matytų. Sakoma, kad jo pamatyti būvę susirinkę apie 100,000 turbanuotų afganų. Chrusčiovas į Kabulą atskrido turbopropeleriniu IL-18, kurį prie sienos pasitiko ir lydėjo šeši sovietinės gamybos MiGai. Bet žemėje jį lydėjo policininkai važiuojant džipais, gautais iš JAV. Iš Afganistano Chrusčiovas grįžta į Maskvą.

Detroito Lietuvių Bendruomenės valdyba buvo surengusi šeštadieninės mokyklos mokiniams dailaus skaitymo ir deklamavimo varžybas, kuriose už deklamavimą pirmąją vietą laimėjo Kristina Milmontaitė. Nuotraukoje LB pirm. V. Kutkus įteikia dovaną jaunajai laureatei.

J. Gaižučio nuotrauka

PREZIDENTAS DE GAULLE LANKO ALŽIRĄ

Prancūzijos prez. De Gaulle gana nelauktai išskrido į Alžirą, tiesioginiams ryšiams su prancūzų armija atnaujinti. Manoma, kad jis užgaišias po dieną kiekvienoje iš trijų karinių apygardų, tačiau jo kelionės maršrutas iš anksto neskelbiamas. De Gaulle kelionė buvo pradėta po ministerių kabineto posėdžio, po kurio buvo išleistas atsišaukimas į armiją, kuriame ji giriama už laikyseną senesnių įvykusiame Alžiro europiečių sukilime ir drauge įspėjama nesikišti į politiką, o koncentruotis tik kovai su musulmonais sukilėliais.

Ši prez. De Gaulle kelionė yra skirtinga nuo tos, kuri buvo planuota vasario 5 ir atidėta dėl sausio 24 prasidėjusio Alžiro europiečių sukilimo. Tada jis planavo susitikti tiek su musulmonų lyderiais, tiek su armijos vadais. Šį kartą jo vizitas ribojasi karinėmis įgulomis,

kurių vadovybėse praeitą mėnesį padaryta daug pakeitimų. Jis stengsis įtikinti kariuomenę, kad yra būtina remti jo politiką dėl Alžiro apsisprendimo.

PREZ. EISENHOWERIS SIŪLES
LAIKINES PALIAUBAS

Kaip dabar paaiškėjo, prez. Eisenhoweris, praeitą gruodį lankydamasis Tunise, prez. Bourguibai pareiškęs, kad tik laikinės paliaubos galinčios duoti pagrindą Alžiro nacionalistams pradėti derybas su Paryžiumi. Esą, Tunisas apie tą pasiūlymą painformavęs tiek prancūzų ambasadą, tiek Alžiro nacionalistų provizorinę vyriausybę, tačiau

iš abiejų pusių nesusilaukta reakcijos. Tai idėjai iš karto būvęs šaltas ir Tunisas, tačiau dabar jau paaiškėjo, kad tai tesas vienintelis kelias deryboms pradėti.

Prez. Bourguiba pastebėjo, kad jau penktus metus besitęsias Alžiro karas metęs šešėlį visam Vakarų pasauliui, nes duodamas medžiagos komunistinei propagandai kalbėti apie "kolonialistines užmačias", ir jis ne tik kenkia Vakarų sąjungininkams, bet ir demokratinio pasaulio draugams, kaip pvz. Tunisui, kuris negalės remti Vakarų politikos, kad nenutrūktų ryšiai su savais kaimynais.

NUTARĖ NEERZINTI SOVIETŲ

Žiniomis iš Londono, trys Vakarų valstybės nutarė tuo tarpu dar neatnaujinti skridimų į Vak. Berlyną didesniuose negu 10,000 pėdų aukščiuose, Washingtono orinio saugumo taisyklėms nustatyti būsianti įtraukta Rytų Vokietijos vyriausybės, kurios Vakarai nepripažįsta. Tuo būdu techninis persitvarkymas virstas politiniu reikalu, kurį nebūtų dėl kelti dabar, artėjant viršūnių konferencijai.

Tokio sąjungininkų apsisprendimo priežastys nėra visiškai aiškos. Vienas informacijų šaltinis nurodo, kad žiniai apie planuojamą skridimų dideliuose aukščiuose atnaujinimą peranksti prasiskverbus į viešumą, Sovietija pasiskubino pareikšti, jog toki skridimai būsiai leidžiami tik tuo atveju, jei į derybas naujoms orinio saugumo taisyklėms nustatyti būsianti įtraukta Rytų Vokietijos vyriausybės, kurios Vakarai nepripažįsta. Tuo būdu techninis persitvarkymas virstas politiniu reikalu, kurį nebūtų dėl kelti dabar, artėjant viršūnių konferencijai.

Projektas faktiškai teliečia tik JAV sprausminius lėktuvus, nes britų ir prancūzų lėktuvai gali lengvai skristi žemiau tos aukščio ribos.

Washingtono pastebima, kad tas atidėjimas nereiškias Vakarų valstybių atsisakymo nuo savo teisių, ir pasirošimai faktiškai nesą sutrukdyti, nes tuos skridimus būvę numatyta pradėti vėliau. Šią savaitę tebuvę planuojama painformuoti apie tai Sovietijai, bet dabar to nedaroma,

žiniai apie planą prasiskverbus į spaudą.

* JAV karo aviacijos bandymas iššauti Atlas raketą į taikinį už 9,000 mylių Indijos vandenynne atidėtas, iki prez. Eisenhoweris grįš iš kelionės po Pietų Ameriką. Nors atšaukimo priežastis aiškiai nenurodoma, stebėtojai atkreipia dėmesį ir į "politines kliūtis".

TRUMPAI

* WASHINGTONO svarstoma idėja sušaukti dešimties Lotynų Amerikos valstybių konferenciją ginklavimuisi sumažinti. Urugvajus, praktiškai demilitarizuota valstybė (turi apie 5,000 karių), pasiūlė tokią birželio ir liepos mėnesį šaukti jos sostinėje. Prez. Eisenhoweris, kalbėdamas Čilėje, pažadėjo tokiai konferencijai vispusišką JAV paramą. Manoma, kad savo kelionėje jis tą reikalą yra aptaręs ir su kitų aplankytų valstybių vyriausybėmis.

* DEVYNIOS valstybės atelėdė savaitę Washingtono pradedant pasitarimus, kaip padidinti kapitalo tekėjimą į širdį atsilikusius kraštus. Konferencijoje dalyvaus: JAV, Belgija, Britanija, Kanada, Prancūzija, Italija, Portugalija, Japonija ir Vak. Vokietija.

FAKTAI PANEIGIA PRIEKAIŠTUS

JAV valstybės pasekretorius Douglas Dillon statistiniais duomenimis atrėmė dažnus Lotynų Amerikos kraštų priekaištus, kad JAV jiems neduodanti pakankamos ekonominės pagalbos.

Jis pabrėžė, kad Lotynų Amerikos kraštai per pastaruosius dešimtį metų iš JAV vyriausybės yra gavę tiesioginių paskolų 3,5 bil. dol. sumai ir dar 1 bil. dol. šiuo metu gali gauti per Inter-American Development Bank, kurio patarnavimais naudojasi visi Pietų Amerikos kraštai, išskyrus Kubą, kuri nėra banko naras.

Privatinės amerikiečių investicijos per dešimtį metų Pietų Amerikos kraštuose pasiekusios 9 bil. dol. ir kasmet didėjančios po 600 mil. dol. Į priekaištus, kad privatiniai investitoriai "čiulpią" tų kraštų ūkį, Dillon nurodė faktus:

* amerikinės bendrovės mokesčių pavidalu atiduoda Lotynų Amerikos vyriausybėms 15% visų savo pajamų;

* tie mokesčiai Lotynų Amerikos kraštų vyriausybėms yra dvigubai didesni už pelną, kurį ten esą bendrovių skyrė perduoda į centrus JAV-se;

* apie tris ketvirčius visų savo pajamų amerikinės bendrovės išleidžia Lotynų Amerikos kraštuose mokesčiams, atlyginimams ir žaliavai;

* bendrovės ten kasmet palieka po 1 bil. dolerių tiems kraštams labai reikalinga užsienine valiuta;

* amerikinės bendrovės duoda darbą daugiau, kaip 600,000 tų kraštų gyventojų. Iš maždaug 48,000 aukštesnės klasifikacijos vietų JAV piliečiai ten turi tik šeštadalį.

KAIRĖJE: Dainavos ansamblis, vadovaujamas muzikų Sodeikos ir Šimkaus, Chicagoj suruoštamė Vasario 16 minėjime išpildė meninę programą.

V. Noreikos nuotrauka

Kruvinieji Kremliaus pirštai

Kaip bolševikai žlugdė rusų emigrantų veiklą

(2)

KOSTAS UOGEIKA

Buvusių caro armijos karių sąjungos centro valdyba, veikusi Paryžiuje, kažkodėl nebuvo nei puolama, nei ardoma, nei šmeižiama. Galvota, kad tokios garbin-gos organizacijos vadovybė, kurioje dalyvavo žymūs caro laikų karo vadai, niekas nepuola tik dėlto, kad ne-drįsta pulti. Ypatingu uolumu buvo pasižymėjęs karių centro valdybos sekretorius. Jis buvo visų gerbiamas, kaip didelis patriotas ir pa-sišventęs vienas tik savo pa-reigoms.

Rusų karių centro valdy-ba periodiškai rinkdavosi posėdžiams vieno karininko mažame kambarelyje, nes kitokios patalpos dėl lėšų stokos tada neturėta. Bepo-sėdžiaudami taip prirūky-davo kambarį, kad beveik nebebūdavo kuo kvėpuoti. Valdybos sekretorius kartą ir pasiūlė visai centro val-dybai: "Ką, girdi, jūs čia vargstate mažame kamba-rėlyje; aš turiu didelį, pato-gų kambarį, kuriame ir po-sėdžiaukime!"

Valdybos pirmininkas ir nariai tokiu pasiūlymu ap-sidžiaugė. Nuo to laiko ir buvo posėdžiaujama pas mieląjį sekretorių. Visi jau-tėsi pas jį kaip namie. O kodėl gi ne? Šeimininko švarko kairiajame atlape žibėjo mažas, sidabrinis šv. Jurgio kryželis, kambario garbingiausiam kampe ka-bojo rusų labai garbinamo šv. Nikalojaus Stebuklada-rio "ikona" su nuolat degan-čia lempele. Sienoje, virš sofos, kaboję paskutiniojo Rusijos caro Nikalojaus II portretas. Ant stalo gulėjo na u į ausieji antibolševikiniai leidiniai, o knygų len-tynoje — rusų klasikų vei-kalai. Uuolusis sekretorius nepamiršdavo po posėdžio dalyvius ir arbatėlę pavai-šinti.

Kažkaip gen. Kutepovo žvalgybos vyrai suuodė, kad

bolševikai turi karių sąjun-gos narių sąrašus su adre-sais. Ilgainiui sužinota, kad ir sąjungos centro valdybos posėdžių slapti nutarimai bolševikams yra žinomi. Pa-galiau gen. Kutepovo žval-gyba išsiffravo, kad ano "patriotingai" nusiteikuso sekretoriaus bute, kaip tik tame pačiame kampe, kur kaboję šv. Nikalojaus ikona, buvo įrengtas slaptas mikrofonas, kurio laidai ėjo tiesiog į sovietų ambasados rūmus...

Karių centro valdybai to-čia naujiena buvo didelis sukrėtimas. Visi tada su-prato, kodėl jų organizacija nebuvo puolama ar ardoma. Mat bolševikai norėjo po-ranka turėti visus tos orga-nizacijos vadovybės slaptus nutarimus, o taip pat nau-jausius adresus visų kari-ninkų, kuriuos jie ketino sulikviduoti.

Kaip bolševikai buvo už-verbavę tą "patriotą" — se-kretorių, neteko sužinoti. Kai kurių Paryžiuje apsigy-venusių karių žmonos bei vaikai buvo pasilikę Rusi-joje. Bolševikų agentai įvai-riais spaudimais ir provoka-cijomis sugebėjo tokius ka-rius priversti šnipinėti rusų pabėgėlių tarpe ir vykdyti bolševikų jiems pavedamus uždavinius. Gen. Kutepovo žvalgyba nemažai tokių at-vejų tada išaiškino.

Staiga dingio, kaip į van-denį, pats gen. Kutepovas. Aiškiai suprasta, kad tai bolševikų darbas. Kilęs dėl to skandalas buvo toks di-delis, kad dingimą ėmėsi aiškinti prancūzų saugumo policija. Paaiškėjo, kad kaž-kokie vyrai, apsirengę prancūzijos policininkų uni-formomis, gatvėje sučiupę gen. Kutepovą, automobiliu nusivežė į sovietų ambasa-dos rūmus, kur jisai ir din-

go už anų paslaptinių gele-žinių vartų. Toliau prancū-zų saugumo policija tyrinė-ti nebeturėjo galimybes.

Apie šį skaudų rusų emi-grantams įvykį tada rašė viso pasaulio spauda. Kaž-kuris rusų rašytojas parašė net visą romaną, kad gen. Kutepovas, patalpintas į di-delę medinę dėžę, užant-spaudotą diplomati n e m i s antspaudomis, buvo atvež-tas į Marselio uostą. Iš ten gi bolševikų laivu buvo iš-gabentas į Leningradą, o paskui Maskvoje sušaudy-tas.

Prancūzijos valdžia, aiš-ku, dėl gen. Kutepovo pa-grobimo Maskvai karo ne-paskelbė. Priešingai, su so-vietų ambasadorium ir ki-tais sovietų "diplomatais" ir toliau gurkšnojį šampa-ną ir konjaką ir kilnojo to-sus už Stalino sveikata. O baltųjų karo laivynas iš Bi-zertos buvo išplukdytas į Sovietų Rusiją.

Negreitai Paryžiaus ru-sai atsipeikėjo po šito žiau-raus smūgio. Jie vis dėlto dar kartą ryžosi susiorgani-zuoti ir toliau veikti gen. Kutepovo nustatytomis gai-rėmis. Pastarojo vieton iš-kilo gen. Milleris. Šis nors ir nebuvo toks sumanus, kaip jo pirmtakūnas, bet vis dėl to darbas ėjo pirmyn.

Po kiek laiko dingio, kaip dūmas, ir gen. Milleris. Vėl kilo skandalas. Šį kartą gen. Millerio dingimas jau nebe-sukėlė tiek audros, kiek gen. Kutepovo pagrobimas. Rusų karių sąjunga palūžo. Su-žlugę ar bent visai sumen-kėjo ir kitos rusų emigran-tų organizacijos. Jų veikla pasidarė bolševikams nebe-pavojinga. Ir pačių rusų skaičius prancūzijoje, su-mažėjo, nes daugybė pasku-bomis išsivažinėjo į kitus įvairius kraštus.

Nereikia galvoti, kad vien tik gen. Kutepovas ir Mille-riis taip paslaptinai dingio. Nevienas šimtas pačių ge-riausių rusų emigrantų va-dų dingio be pėdsako.

Vienok jau taip yra, kad ir labiausiai bolševikų sau-gomos paslaptys, atėjus lai-kui, išskyla aikštėn.

Prasidėjus vokiečių-rusų karui, bolševikų ambasa-dos "diplomatai" galvotruk-čiais išbėgo į Rusiją. Vokie-čių speciali komanda užėmė tada bolševikų ambasados rūmus ir su vokiečių pedan-tiškumu patikrino viską, ką tikrai tenai rado. Vėliau vo-kiečiai spaudė paskelbė, kad milžiniškuose sovietų ambasados rūmuose buvo įrengta keliolika reguliarių kalėjimo celių, tardymo ir kankinimo kameros ir... specialiai patalpa, kur gudrių įrengimų pagalba, cheminiu būdu sunaikindavo nužudy-tųjų kūnus. Visam pasauliui tada paaiškėjo, kad bolše-vikai, pasigrobę kur nors Paryžiuje savo auką, atga-benę į ambasados rūmus, tardydavo, kankindavo ir nužudė lavoną ten pat su-naikindavo, kad neliktų jų šurpų nusikaltimų pėdsa-ky.

Bolševikai paskubomis bėgdami, neviską tesuskub-ė evakuoti, neviską sunai-kino ambasados rūmuose. Užtat vokiečiai surado dar ir tokių duomenų, kurie ne-paliko jokių abejonių, kad Kutepovas, Milleris ir kiti rusų emigrantų vadai nie-kur nebuvo išvežti iš Pary-žiaus, bet sunaikinti ten pat, Paryžiuje, sovietų am-basados rūmuose.

Panašiais metodais bol-ševikai veikė ir tebeveikia iki šių dienų ne tik Pary-žiuje, bet ir visur kitur. Kiekvieno Maskvos užgrob-

Žvalgybų kova

VIENAS SU SUNKIU SAŽINĖS KONFLIKTU

Brutalusis Duda privertė Re-lugą paklusti. Po savaitės jis išvažiavo į Wiltshire, kad kir-pėjo Zambrychi bute susitiktų su britų kapitonu MacCallum.

Raudonplaukis lakūnas, kuris mėgsta plačiai gyventi ir nu-g-lat jaučia piniginius nedatekius, turi perduoti žinias apie britų radaro sistemą. Už tai jam pa-žadėta atsilyginti brangiu sporti-niu automobiliu.

Pasikalbėjimas trunka tik ke-lėtą minučių. Reluga sako ka-pitonui:

--Už savaitės, 8 valandą va-karo, šiame bute pasirodys pa-siuntinys, kuris paims do-kumentus.

--Aš atvyksiu, --atsako kapito-nas MacCallum.

Neatsisveikinęs attache išeina iš kambario ir išvyksta Londo-nan.

Vos tik peržengęs savo buto slenkstį, Reluga pajunta per-mainą. Jis puola į miegamąjį. Jis tuščias. Atsargiai atidaro vaikų kambario duris. Jo ma-žasis sūnus Ričardas miega. Dvejų metų dukrelės Margari-tos lovelė tuščia.

Reluga visuose kambariuose

ieško laiško, žinios iš savo žmo-nos, Melina nepaliko nė sakinio.

Diplomatas puola į savo "ko-legos" Dudos, špionažo viršinin-ko kambarį, kuris yra tame pa-čiame name. Jau po vidunakčio. Miegustas Duda atidaro duris.

--Ko ieškote čia, Reluga?--grubiai paklausia jis.

--Turiu su tamta pasikalbė-ti.

--Tam užtenkamai laiko bus ir rytoj.

--Ne, nėra laiko.

Nors Reluga silpnėsnis už Du-dą, jis prasiskverbia pro pla-čiapetį vyrą į kambarį. Salione vyrai susėda.

--Melina dingo, --nusiskundžia Reluga.

--Dingo? Ji iškeliavo, --juok-damasis atsako Duda.

--Kur?

--Žinoma, į Lenkiją.

--Su mano dukterim?

--Su jūsų dukterim, --Duda už-sidėga rusišką papirosą.

--Aš nežinau, Reluga, ko čia reikėtų jaudintis. Jūsų žmona buvo neištikima...

--Su tavimi, niekšle!

--Žinoma, ir su manimi. Tau reikėtų džiaugtis, kad jos at-sikrėtė. Iš tikrųjų ją jau seniai reikėjo išvartyti.

Relugos rankos susigniaužia.

--Tu atsakingas už pagrobimą!

--sako jis.

--Nekalbėk niekų! Melinai nu-sibodo ir ji grįžo pas savo mo-tiną. Gerai dar, kad paliko sū-nų. --Jis kurį laiką žiūri į pa-pirosą dūmą, paskui prabyla:--

Paklausyk, jei jau sutrukdei ma-no poilsį. Tu dar tebemyli sa-vo žmoną. Aš užtikrinu, kad man ji nesvarbi.

--Ką nori tu pasakyti?

--Kad aš tau nedarysiu jokių klidžių ją vytiš Lenkijon, --ir, atidžiai pasižiūrėjęs į akis, pri-duria:--su tam tikromis sąly-gomis.

--Liaukis su prievartavimais, Duda.

--Už dviejų savaitių "Batory" išplaukia iš Londono uosto. Juo galėsi grįžti. O dabar belieka tik paimti iš MacCallum infor-macijas.

Relugą apima mirtinis nuo-vargis.

--Kodėl būtinai aš?

--Jei atgabens žinias iš Mac-Callum, aš prizuodu, kad būsi perkeltas į prekybos ministeri-ją Varšuvoje. Ten galėsi vėl pamatyti savo mylimą Meliną. Ir savo sukerį.

--O jei aš atsisakysiu?

--Tada tamtos šeima--[skai-tant motiną ir mažąją Marga-ritą--turės pakelti pasėkas. Aš kalbėsiu atvirai: dokumentų at-siėmimas nėra nepavojingas. Jeigu anglai sučiups in flagran-ti, būsi išduotas.

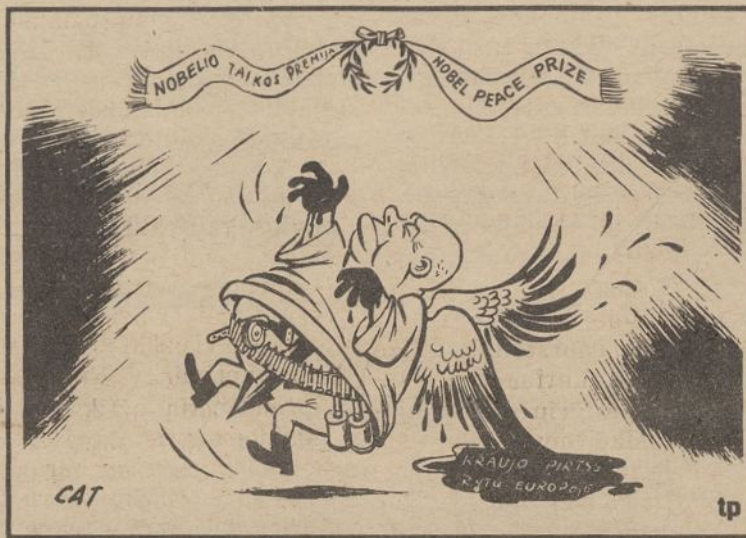
Reluga pašoka. Jis įnirtęs ar-tėja link Dudos. Duda lieka ra-miai besėdintis.

--Išsimiegokite ir apsvasty-kite, Reluga. Tačiau viena atsi-minkite. Dokumentai, kuriuos mums pristatysite, bus pa-tikrinti. Jeigu tamsta pabandy-si mus apgauti, mes tamsta, kaip šnipą, įkišime į anglų na-gus. Jūsų sūnelis liks vienas.

Paskui jis prieina prie durų ir jas atidaro.

--Nebūtų prasmės ir pas anglus perbėgti, Reluga. Jie ne-pajėgs tamstos ir Ričardo apsau-goti visą laiką.

Štai kur taiko Nikita!

"Literatūrinę Nobelio premi-ją suteikiant Borisui Pasterna-kui, buvo padaryta didelė klaida ir įžeistos Sovietų Sąjungos tau-tos. Tačiau tai būtų galima ati-taisyti, 1960 metų taikos premi-ją suteikiant vieninteliui jos vertam asmeniui--ministeriui pirmininkui Nikitai Chruščio-vui!"

Tokiais žodžiais, kaip iš Nor-vegijos sostinės sužinota, so-vietų pasiuntinys Oslo mieste,

to krašto kilmės žmonėms, gyvenantiems užsieniuose, jie turi paskyrę "globėjus", kurie "rūpinasi" išeivių orga-nizacijomis ir jų vadais. Labiausiai skaudu, kad rau-donieji suranda sau nesą-moningų talkininkų ir prieš komunistus nusistačiusiųjų tarpe. Raudonųjų agentai sumaniai panaudoja jų li-guistas ambicijas bei kitas silpnības antikomunistinių organizacijų ardymui ir jų vadų diskreditavimui. Yra pagaliau ir tokių žmonių, kurie absoliučiai nieko ben-dro neturi nei su komunistų agentais, nei nėra komuniz-mo šalininkai, bet neturėda-mi atsakomybės jausmo, kartais net gerai nežinoda-mi ką daro, savo veikla pa-gelbsti komunistus.

Lietuvių reikalams bolše-vikų atstovybėje Washing-tone taip pat sėdi lietuviai išgama K., kuris per savo agentus "rūpinasi" lietuviš-kų organizacijų ardymu ir jų vadų diskreditavimu. Kai kurie tokie raudonųjų agen-tai iš jų padarytų veiksmų jau yra atpažinti. Lietuvių patriotinių organizacijų vei-kėjai turi būti budrūs ir at-sargūs, kad išvengtų bolše-vikinių pinklių sau ir savo vadovaujamoms organizaci-joms.

Michailas Gribanovas, bandė pa-tirti Nobelio premijos komiteto pirmininko Gunnar Jahn nuo-mone, neseniai nekvieštas į ap-lankę. Gribanovas aplankė ir kitus Nobelio premijos komiteto narius, bandydamas juos suža-vėti idėja, kad Chruščiovas esąs tinkamiausias kandidatas 1960 metų Nobelio taikos premijai.

Savo įtikinėjimuose Griba-novas rėmėsi taikos premijos steigėjo, Dr. Alfredo Nobelio, nurodymais, pagal kuriuos pre-mija turinti būti skiriama tam, kuris "daugiausiai prisidėjo prie karinių pajėgų panaikinimo arba pašalinimo, o taip pat taikos kongresų šaukimo ir puoselėji-mo". Abiejose srityse, argumen-tavo Gribanovas, Chruščiovo nuopelnų nesą galima paneigti.

Kai Gribanovo pokalbio part-neriai iškėlė faktą, kad Sovie-tija neleidžianti tarptautinės kontrolės tariamam sovietų ka-riumenės mažinimui patikrinti, o kalbant apie taikos kongresus, dabartinis Kremliaus diktatorius tikrai tęsias Stalino politiką. Gri-banovas tuoj sutiko nusileisti, duodamas suprasti, kad Sovietija sutiktų, jeigu 1960 gruodžio 10 įteiksimoji taikos premija būtų padalinta tarp Chruščiovo ir Ei-senhowerio arba kurio kito poli-tiko.

Atsimenant, kad Sovietijos diplomatai tedaro tai, ką Chruš-čiovas įsako, šis manevras aiškiai parodo paties Chruščiovo pasiprašymą, kad premija būtų jam atiduota. Ir tai visu šiu-rpumu patvirtina, kad Sovietijos premjeras politinį Rytų Europos pavergimą bei atvirus tarptauti-nės teisės laužymus, kaip inter-venciją Vengrijoje, laiko visiškai normaliu reiškiniu ir įnašu į pasaulio taiką.

Tai ligšiol civilizuoto pasaulio istorijoje negirdėtas žūlumas! Ar net ir eilė viršūnių konfe-rencijų pajėgs tam negirdėti ciniškam tironui išryškinti są-vokas, kuriomis laisvasis pasa-u-lis supranta taiką, laisvę, mo-ralę, tautų teisę ir žmoniškumą? (tp)

Raudonplaukis aviacijos kapi-tonas MacCallum rankoje laiko didelį geltoną volką, kai Reluga jį už savaitės susitinka. Jis pa-deda jį ant stalo kirpėjo bute.

--Man pasisekė parūpinti at-sakymus į daugelį klausimų,

kurie tamstas domina, --pa-reiškia MacCallum. --Ar atga-be-note pinigų sportiniam automo-biliui?

Reluga neličia voko.

--Aš nesu radaro specialistas, kapitone. Dokumentai pirma turi būti patikrinti.

--Kas man garantuos, kad jūs tikrai man atitinkamai atlygin-site?

--Jei dokumentai bus tvarkoje, jums nėra ko bijotis. Mes gi tikimės tolesnių jūsų patarna-vimų.

MacCallum delsia. Pagaliau jis leidžiasi Relugos įkalbamas ir perduoda dokumentus su brėži-niais.

Dar prieš vidunaktį Reluga grįžta Londonan. Telefonas su-skamba tą pačią akimirką, kai tik jis įžengia į kambarį.

--Turite dokumentus ar ne?--

Klausia Duda.

Reluga sunkiai kovoja su sa-vimi. Jis nenori nukentėti, bet jo nepasitenkinimas Duda ir da-bartiniu Lenkijos režimu taip sustiprėjo, kad jis nepajėgia šni-pinėti Varšuvai.

--Turite dokumentus ar ne?--

pakartoja špionažo šefas.

--Deja...Kapitonas negalėjo jų ligšiol parūpinti. Bet pažadėjo man kitą šeštadienį...

Duda padeda ragelį. Reluga pa-sidėda prieš save geltonąjį vo-ką. Dabar jis vienas su sunku sąžinės konfliktu.

Tą pačią valandą MacCallum užėina į savo viršininko, bri-ty slaptosios tarnybos pulkininko, butą.

--Ar perdavėte agentui žai-dimo medžiagą?--klausia pulki-ninkas.

--Savaime suprantama.

"Žaidimo medžiaga"--tai britų žvalgybos specialiai paruošti duomenys prieš šnipams klai-dinti.

(tp)

(Bus daugiau)

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkaina-vimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemies-čiuose, kreipkitės į mane, gausite pigia kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir iš-pildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

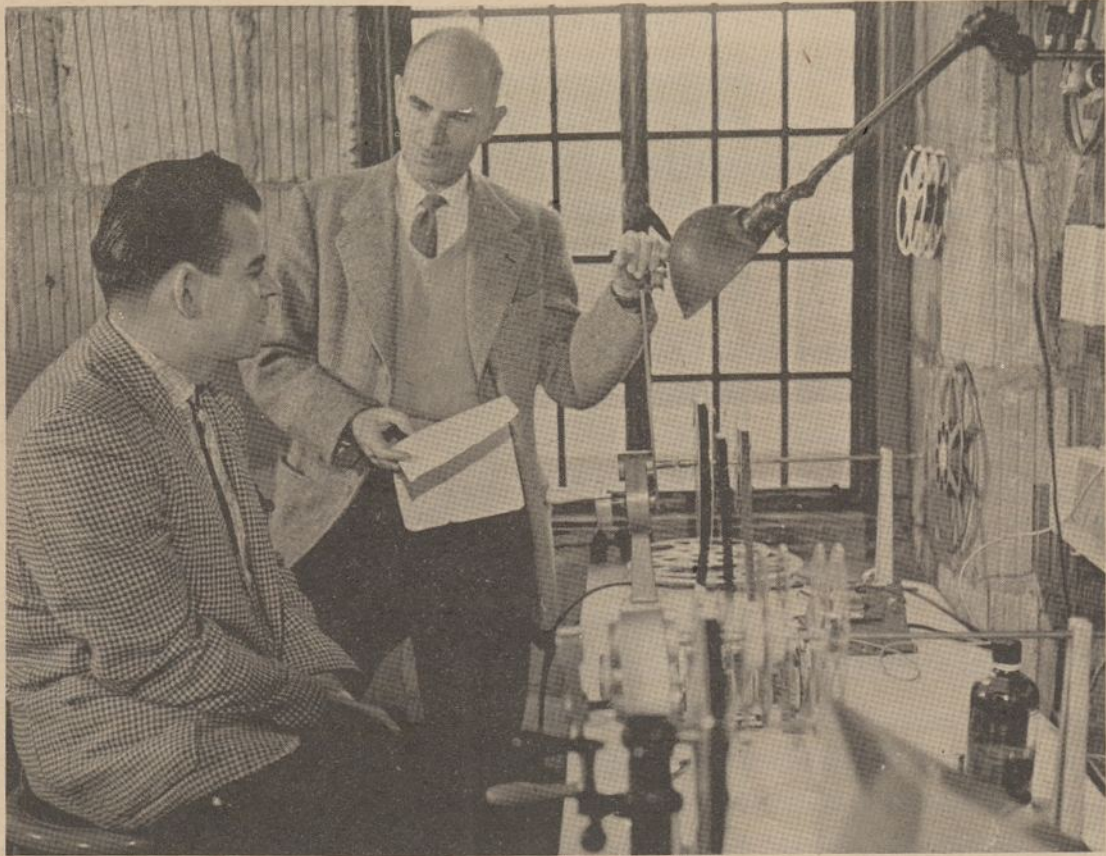
Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

Dirvos bendradarbis Povilas Jasiukonis, Vasario 16 Gimnazijos auklėtinis, Amerikoje baigęs kinematografijos studijas, šiuo metu dirba Yale universitete prie dokumentinių filmų gamybos. Nuotraukoje P. Jasiukonis su savo bendradarbiu D. G. Andersonu, jaunimo psichologu Yale universitete, prie filmų montavimo stalo. P. Jasiukonis yra pagaminęs keletą trumpų lietuviškų dokumentinių filmų ir baigė montuoti filmą apie Vasario 16 Gimnaziją.

FILMAI IR JAUNUOLIŲ NUSIKALTIMAI

Diskusijos apie filmus ir jų tiesioginę įtaką jaunamėčių nusikaltimams mums gali duoti tik kraštutinę tos situacijos problemas supratimą. Iki šios dienos tuo klausimu nebuvo pakankamai atlikta tyrinėjimų. Tokio darbo metodika taip pat dar nepilnai išvystyta. Palyginamam tyrinėjimui medžiaga dar turi būti išdirbta.

Kai kurios žmonių grupės, ir daugelis organizacijų, tiki, kad žiaurumų atvaizdavimas, kriminalinių veiksmų ir socialinių pakrikėlių rodymas ekrane, žurnaluose, ir humoro sasiuvinuose (comic books) turi neužginčijamą įtaką į jaunus žmones. Kiti su tuo nesutinka dėl įrodymų stokos.

Didžiosios kino filmų studijos Jungtinėse Amerikos Vastybės ir kituose pasaulio kraštuose savo gaminiams pritaiko didesnę ar mažesnę vidinę kontrolę. Vengiama iš nusikaltėlių ir kitų prieš visuomeninių charakterių filmuose padaryti didvyrius. Tokius jaunuomenė yra linkusi garbinti ir net pamėgdžioti.

Nežiūrint į tai, kai kurie žmonės yra įsitikinę, kad kinų teatrai yra nusikaltėlių mokykla.

Prieš keletą metų tema "Filmai ir jaunimo nusikaltimai" buvo taip plačiai išgarsinta, kad ji buvo tapusi viena iš mėgiamiausių nagrinėjimo klausimų vakarinio pasaulio, ypač Europos, laikraščiuose ir žurnaluose. Straipsniai sukėlė daug diskusijų. Įvairios moterų draugijos, bažnyčios, kriminologai išvystė aršų filmų gamintojų puolimą.

Neįgiamų pranešimų spaudoje daugėjimas surūpino net ir rimtus pedagogus ir bažnyčių galvas, kurie, nepatikrinę faktų, taip pat prisidėjo prie priešfilminio judėjimo. Per paskaitas ir įvairius spaudinius, be įrodymų, jie puolė filmą, kaip didįjį nusikaltimų pradininką tarp jaunuolių.

Jaunimo problemų žinovai ir pedagogai šiandieną ieško tikslų kelių bei būdų šio klausimo geresniam supratimui. Jie praveda įvairius bandymus, stengiasi surinkti konkrečius įrodymus už ir prieš kaltinimus.

Tyrinėjimo būdai ir rezultatai

Asmenys, darą tyrinėjimus, didžiausią dėmesį skiria filmų efektams, surištiems su visuomenine laikysena, moraliniu lygiu, jaus-

POVILAS JASIUKONIS

mų reakcija, požiūriais į visuomeninę santvarką ir priešįstatyminių elgesį.

Bendrai yra žinoma, kad filmai, ar bet kuri kita masių komunikacijos priemonė, turi neužginčijamą įtaką į jaunus žmones. Bet tai nereiškia, kad toji įtaka yra bloga. Tai, aišku, gali priklausyti nuo to, kokia informacija jaunuoliui yra teikiama.

Du šios srities tyrinėtojai, amerikiečiai Peterson'as ir Thurston'as, atliko bandymą, kuriuo tyrė jaunuolių požiūrių ar įsitikinimų pasikeitimus. Tam tikslui jie naudojo 1931 metais Griffith'o pagamintą filmą Tautos Gimimas (Birth of a Nation). Filme juodoji rasė yra vaizduojama neigiamoje šviesoje.

Štai ką jie rašo apie savo stebėjimus:

"...Buvo įdomu patirti, kad požiūrių pasikeitimas buvo tikrai žymus ir kad tos eksperimentinės grupės požiūriai negrįžtamai pasidarė mažiau palankūs, negu prieš filmo rodymą... Kino filmai turi aiškiai pastebimą, ilgalaikį efektą į vaikų socialinius požiūrius. Tam tikras skaičius filmų, surištų su tais pačiais klausimais, gali palikti nepakeičiamą įspūdį jaunuolio protavime... Tas pats filmas, betgi, gali įvairius vaikus paveikti visiškai priešingomis kryptimis... Filmai turi tendenciją užfiksuoti ir papildomai išvystyti tas jaunuolių elgesio charakteristikas ir požiūrių rūšis, kurios jau randasi tarpe jų, kurie kinas lanko dažniausiai".

(Nukelta į 5 psl.)

Iškyla į Rytus

I skyriaus turinys

Kaimo kalvis Peppone, neseniai komunistų sąrašuose išrinktas Italijos senatorium, sporto lažybose tampa slapto milijonierium ir pinigų pasideda pas tūlą sukčių, kuris veikia, prisidengdamas religiniais tikslais. Jo sūkybiomis viena dieną išryškėjus, Peppone, vykdydamas partijos liniją, viešu manifestu pasmerkia sukčių ir kunigus. Kunigas Camillo, kuriam slapto milijonieriaus istorija puikiai žinoma, grasina Pepponei visą istoriją iškelti aikštėn, jei tas neatsipirks neįprasta kaina: Peppone jį turįs priimti komunistų grupėn, kuri pakviesta į Rusiją.

--Laba diena, senatoriai! --pasveikino jį su plačiu šluotos mostu kiemsargio žmona, kuri šlavė prieangio grindis.

--Laba diena, draugai! --atsargiai pašnibždėjo pieno išvežio-tojas, kurį jis sutiko tarpvartėje.

--Laba diena, netikėli! --užkalbino jį niūrios išvaizdos nepažįstamasis, kuris išsižergęs

stovėjo ant šaligatvio ir jo laukė. Šį kartą Peppone neatsakė, ratu apeidamas įžūlų ir nužingsniuodamas savais keliais.

Buvo maždaug devinta valanda ryto; tuo metu sostinė pradeda atbusti. Tačiau didžioji Romos mašina išsijudina labai lėtai; lengvas mieguistumo šydas slopino šviežio, permatomai ryškaus rudens ryto vaiskumą.

--Laba diena, netikėli! --pakartojo nepažįstamasis, tačiau šį kartą truputį nuosirdžiau, beveik su užuojauta. --Ten, namie, laukai vėl nuostabiai gražūs. Šviežiai suarta žemė garuoja, pievose mirguliuoja liucernos šerkšnas, ir vynuogių šakos linksta nuo tamsių, prinokusių, kaip medus saldžių kekių; matinis jų lapų žalumas jau vietomis perėjęs į auksinį rausvumą...

Peppone sumurmėjo. Ar šitas atgrasus bernas pagaliau čia slankios kiekvieną rytą, tykodamas jo ties pensiono vartais ir pasakodamas, kaip viskas atrodo namie, kaime?

Vengdamas parodyti savo sumišimą, Peppone užsidedė cigaretę. Bet nepažįstamasis vėl pradėjo šaipytis:

--Taigi, ar ne tiesa? Kas būrųkys cigarus! Kai Romos žmonių tokios jautrios uoslės! Ne-kalbant jau apie pensiono motinė-lę, kuri prarastų bet kokią pagarbą senatoriui, pamačiusi jo

CHICAGA TEATRALIŠKAME ŽENKLE...

Chicaga šį sezoną yra ypač gausi teatriniais parengimais ir lietuviškas svietelis vos spėja atsipeikėti nuo įspūdžių. Neskaitytą kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį įvykstančių gausių organizacijų, klubų ir klubelių perstatymų, parengimų ir koncertų bei koncertėlių, į teatrinis vandenius šiemet atplaukė ir stambesnių žuvų.

Teatrinį sezoną šiais metais pradėjo Vytauto Didžiojo Šaulių Kuopos Meno Kuopelė, pastatydama trijų veiksmų komediją "Jaunystės elektryras". Rež. akt. Alf. Brinka. Nors šios šaulių meno kuopelės sąstata niekada ir nepretenduoja į profesionalinius aktorius, yra tik

mėgėjai, bet visada turi nemažą pasisekimą ir garbę. Čia didelę rolę, žinoma, vaidina besąlyginis susiklausymas, pasišventimas, darbštumas, pasiryžimas ir meilė scenos menui. Šių doryų ypatybių mūsų šauliams menininkams tikrai niekada netrūksta, nors už tai niekas nemoka nė kiauro dolerio...

JUOZAS PETRAUSKAS, seno tarno rolėje, šaulių meno kuopelės pastatytame veikal "Jaunystės elektryras".

"Jaunystės elektryro" ramos šviesos išryškėjo tokie neabejotinai gabūs mėgėjai aktoriai, kaip Kostė Rožėnienė, Juozas Petrauskas, Kazys Ulevičius, Vytautas Lazauskas, Nikodimas Micius ir kt., kurie, galima pasakyti, turi jau visas aktoriškas "plonybes". Meno kuopelėi sėkmingai vadovauja šaulys Juozas Petrauskas. Su pasišventilais kartu dirba ir jų režisiorius akt. Alf. Brinka. Visuomenė visada remia jų pastangas savo atsilankymu.

Po vaidinimo Chicagoje, šauliai tuoj pat su "Jaunystės elektryro" lankėsi Racine, Wis.

Raciniečiams taip patiko vaidinimas, kad jie dar kartą kviečiami pas juos atvykti.

Sausio 24 d. Chicagoje įvyko Dainavos ansamblio premjera "Vestuvės", 3 veiksmų kaimo buities vaizdas. Nors jau porą savaitių prieš pastatymą nebegalėjo gauti jokio bilieto, tačiau premjeros dieną publiką kiek apvylė ir nepalikė didesnio įspūdžio. Ir spaudoje po premjeros atgarsis tebuvo blankus ir menkas. Vieni recenzentai sakėsi nenorį "pyktis", kiti patinę... O kurie ir parašė, tai... "Vestuvės" jau buvo nuvežtos į Detroitą. Bet ir ten, rodos, tas pats... Nors ir buvo susirinkę pasižiūrėti daug žmonių...

Atrodo, kad visam reikalui "koją paklėso" naujosios režisūros keisti "išritymai" ir paties veikalo neįtikėtinas turinys... Bet Dainava mums buvo, yra ir liks gražiausias lietuviškas gintarėlis šioje tolimoje visokių svieto marniščių makalynėje. O jeigu kartais ir ne taip šauniai nusiseka, kasgi dabar, išties, besuieškos to kaltininkus... Bet "Vestuvės" dar žadamos Chicagoje pakartoti.

Pabudo ir lietuviškasis teatras Chicagoje iš ilgesnio mieglio, iš saldaus mieglio ir malonių ginčelių sapnuose... Jo atkūrėjas, Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjungos Chicagos skyrius Jaunimo Centro salėje kovo 13 d. stato Petro Vaičiūno veiklą "Prisikėlimas". Rež. A. Rūkas. Tai bus pagerbimas ir prisiminimas pernai okup. Lietuvoje mirusio mūsų našaus dramaturgo.

Toliau seks režisorių Alg. Dikino ir Alf. Brinkos lietuviškų veiklų pastatymai. Lietuviškojo teatro "prisikėlimą iš numirusių" teatro mėgėjai sutinka su saldimu.

(Nukelta į 8 psl.)

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Chicagaj įvykusiame Vasario 16 minėjime renka auksą V. Šklierienė ir J. Paliokaitė. V. Noreikos nuotrauka

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamaj Taupymo Bendrovėj, kuri:

- moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)
- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplenas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Per penkerius metus įtikino

Aukštosiose mokyklose besimokąs mūsų jaunimas yra susiorganizavęs į keletą organizacijų, bet visus juos jungia JAV Lietuvių Studentų Sąjunga. Tiesa, patys studentai nusiskundžia, kad ne visi studentai Sąjungai priklauso, bet ir nepriklausydami jie paklūsta jos nutarimams ir bendriems darbams.

Vienas iš didžiųjų Lietuvių Studentų Sąjungos tikslų — anglų kalba leidimas angliškai skaitančiai visuomenei Lituanus žurnalo. Tą darbą jie dirba jau keleri metai. Neseniai atšventė penkmetį. Ir per tą laiką žurnalą jie išaugino į tokią pajėgą, be kurio leidimo mes tuoj pajustumė spragą. Ypač pajustų tie mūsų kitataučiai draugai, kurie Lietuvos bendraisiais, kultūriniais ir politiniais klausimais domisi.

Tokio žurnalo leidimas, savaime suprantama, ne studentų kišenėms. Ir normaliais laikais tokios apimtys leidinių turėdavo paremti arba valdžios štaigos, arba specialiai sudaromi fondai. O ką jau kalbėti dabar, kada, svetur gyvendami, valdžios paramos neturim, o tuos fondus tik patys galim sudėti. Todėl studentai, leisdami Lituanus žurnalą, kasmet ir vykdo rinkliavas tokiam fondui sudaryti.

Antri metai iš eilės rinkliava patikėta Clevelande gyvenantiems studentams ir jų bičiuliams. Greičiausiai clevelandiečiams patikėta todėl, kad jie praėjusiais metais labai vykusiai tokį vą suorganizavo, pravedė ir pasigėrėtiną tam darbui sumą surinko. Reikia tikėti, kad ir šiais metais taip bus, nes lietuviškoji visuomenė tam reikalui dar nėra atbukusi. Ir ne tik atbukusi, bet matydama, kad geras darbas varomas pirmyn, kad studentija atlieka tai, ko kiti nesiima, nepagalės paramos.

Kovo mėnuo, kaip skelbia žurnalui remt komitetas, skiriamas Lituanus žurnalui remti. Tam tikslui jie išleido gražų leidinį ir juo kreipsis į lietuviškųjų darbų rėmėjus. Tame leidinyje jie sako:

„Per penkerius metus LITUANUS žurnalas augo, tobulėjo. Per penkerius metus lietuviškas jaunimas dirbo ir leido LITUANUS, idant šis kitataučiams lietuviško kultūrinio gyvenimo pragiedrulus neštų, jiems tolimos tėvynės skausmą garsintų.

Tačiau žurnalo finansinė padėtis šiandieną jau yra perdidelė vien studijuojančiam jaunimui pakelti.

Todėl mes ir kreipiamės į Jus, prašydami padėti jaunimui vykdyti toliau šią prasmingą informacinę akciją. Per metus 24,000 egz. išleisti reikalinga apie 7,000 dol. Melonai kviečiame Jus įsijungti į LITUANUS rėmėjų bei prenumeratorių eiles ir tuo būdu padėti reikiama sumą sukelti. LITUANUS reikalingas Jūsų paramos — remkite jį užsakydami savo pažįstamams kitataučiams arba pasiųsdami savo auką kuri įgalins LITUANUS leidejus parinkti skaitytus.

Jums, lietuviškojo akademino jaunimo skatintojams ir rėmėjams, priklauso mūsų nuoširdi padėka ir gili pagalba.

Nesmagu būtų nei Lietuvių Studentų Sąjungai, nei Lituanus žurnalui Remti Komitetui, jei jų to prašymo neišgirstume. Tai būtų tik pakartojimas tų skaudžių priekaištų vyresniesiems, kuriuose sakoma, kad mes per daug kalbame jaunimo klausimais, bet labai mažai rimtas jaunimo pastangas remiame. Ir šiuo atveju kalbėti bei aiškintis nebereikia. Per penkerius metus jis įtikino, kad dir'a gražų, Lietuvai naudingą darbą, tik reikia tam darbui mūsų visų nuoširdžios paramos.

B. G.

GREIČIAUSIAI TAIP IR BŪTŲ...

Su dideliu susidomėjimu skaitėme Dirvoje Br. Railos straipsnius apie dabartinės Lietuvos visuomenės nuotaikas bei galvojimus. Br. Raila savo įžanginiame straipsnyje paaiškino, kad savo rašiniams medžiagą esąs gavęs iš Lietuvos ir kad dėl suprantamų priežasčių negalįs skelbti jos autorius tikros pavardės. Tą autorių jis pavadino Mateikos slapyvardžiu. Tuo būdu tai nėra joks „išvaizduojamas“ asmuo, kaip kad mėgino sugesti Jonuotai savo laiške V. Šarka (Dirva, vasario 15 d.), bet realus asmuo, tik pakrikštytas Mateikos slapyvardžiu.

Visi tie straipsniai buvo ne paties Br. Railos parašyti, bet tik gautos medžiagos atpasakojimas. Taip pat ne Br. Railos nuomonė buvo ir apie Smetonos bei Lozoraičio neatpažinimą, jei jie

dabar pasirodytų Vilniaus gatvėse. Taip rašo Mateika iš Lietuvos. Be abejoj, jis geriau pažįsta dabartinę Lietuvos visuomenę už mus, gyvenančius tremtyje. Be to, niekur Br. Railos straipsniuose nebuvo tvirtinama, kaip kad pastebi V. Šarka, jog dabartinė Lietuvos visuomenė susidedanti tik iš jaunų žmonių, o tik buvo nurodoma, kad jos daugumą sudaro naujoji tarybinė lietuvių visuomenė...

Ar galima patikėti Mateikos nuomone, kad ta jaunoji visuomenė nebeatpažintų Smetonos ir Lozoraičio? Man rodos, kad čia nieko nuostabaus nebūtu. Juk ar nebūna taip, kad mes savo gerų draugų nebeatpažįstame po 20 metų nesimatymo? Pagaliau, ar V. Šarka galėtų tvirtinti, kad nepriklausomybės laikais visa mūsų visuomenė, o ypač jau-

VASARIO 16 PRISIMINIMAS NEOLITUANŲ SUEIGOJE

Vasario 21 d. KorpiNeo-Lithuania Chicagoje paminėjo mūsų Nepriklausomybės atgavimo sukaktį. Kalbėjo fil. J. Jurkūnas Savo įdomioje kalboje jis priminė: —Švęsdami Vasario 16 dieną mes, senesnioji karta, atsimename mums brangius gimtųjų namų, lietuviškų pievų, miškų ir ežerų vaizdus. Mes nuklystame į laisvos Lietuvos gyvenimo die-

nas, mes dalyvaujame ar bažnytkaimio, ar miesto, ar Karo Muziejaus nepriklausomybės minėjimo iškilmėse. Mes nulenkiame galvas prieš žuvusiųjų kapus, arba stovime savo tėviškės pakluonėje ir sekame beržo palinkusias šakas ir į mus ateina palaimos minutė ir mes pajuntame turį po savo kojomis gimtosios žemės saują.

--Jums, jaunesniesiems, tas sentimentas jau atitrauktinis. Jums Lietuvos buvęs vaizdas, gyvenimo būdas, tie miškai ir upės, toji gamta dažnai tik iš tėvų žodžių girdėti, pačių neišgyventi ir todėl šis sentimentinis priėjimas mažiau jus paveikia.

--Bet vasario 16 d. prasmė ne vien tik sentimentas. Tai ilgos kovos, didelio įtempimo, daug sudėtų aukų, ir nepalaužiamos tautos ryžto išdava. Jei tauta būtų laisva--mes galėtume čia taip sentimentaliai nusiteikę pakalbėti, pasidžiaugti prisiminimais ir ramiai sau laukti rytojaus. Bet tauta yra paversta. Iš tautos kūno kasdieną okupantas nusunkia geriausias jėgas, todėl mums, sakyčiau privalu pasisūtiūrėjus kas buvo vakar, įvertinus šią gyvenamą dieną, rasti vietą rytdienai.

Peržvelgdamas praeitį, kalbėtojas pabrėžė ypatingą mūsų tautos pasireiškimą nepriklausomybei iškovoti. Nors sąlygos buvo nepalankios, bet pažadinta tautos sąmonė davė savanorių. Vasario 16 d. dviasia subūrtą tautą rezistenciniam judėjimui --kovai. Pasididžiūtinai mūsų tautos faktai, kad 1941 m. įvykęs sukilimas buvo visuotinis, o jaunimas buvo vadai.

--Šiandien dažnai klausiamo, kiek laiko truks okupacija? Atsakymas nežinomas. Pailius-truojanst kai kurių okupuotų tautų nepaprastą atsparumą tautiniai išsilaikyti priminti pavyzdžiai. Bulgarijai truko 485 metai, Graikijai 370 metų. O Palestina net 2500 metų okupacija. Mūsų nelaimė šiandien yra visam pasauliui gresiančios nelaimės simbolis.

Prileidžiant galimybę, kad dabartinė okupacija gali užtrukti ilgiau, negu viena generacija, jis kreipiasi į jaunimą, kad jis mūsų tautai nežūtų. Čia jis pasakė:

--Galbūt mums buvo skirta misija tą tautinę idėją perimti kaip neo-lituanams dar savo žemėje, ją įsisamontinti ir išlaikyti, o jums gal teks pati gražiausioji misija--tą idėją grąžinti savo tėvų žemei.

--Budėkite šioje sutemų valandoje, pasistenkite suprasti Vasario 16, tos paprastutės 1918 metų žiemos dienos esmę ir prasmę. Ir tada būsite atlikę savo pareigą kaip neo-lituanai, kaip lietuviai, ir kaip žmonės.

Minėjimą menine programa papildė kol. fil. S. Adomaitienė, D.S.

VASARIO 16 LONDONE

Šiemet 16-tą Vasario, mūsų Nepriklausomybės sukaktį, minėjome lyg ir du kartus: pamaldžiai bažnytiškai ir pilietiškai, su dainomis, muzika ir šokiais...

Bažnytiškai minėjome iš anksto, sekmadienį, vasario 14-tą dieną. Tą dieną bažnyčion pri-sirinko daugiau žmonių, negu kitais sekmadieniais. Buvo matyti veidų, atvykusių iš toliau, kurie, paprastai, čia labai retai pasirodo. Altorius buvo puoštas žydinčiomis gėlėmis, kurių žali lapai ir raudoni bei geltoni žiedai simbolizavo tautinės vėliavos spalvas.

Pradėjęs mišias, po evangelijos, kunigas pranešė, kad tą dieną mišios yra užpirktos ministro Balučio ir laikomos už Lietuvą. Pasakytas atitinkamas pamokslas, raginant susirinkusius pasimelsti už Lietuvoje likusius tautiečius, kurie, be baimės ir pavojaus, ten būdami, negali laisvai to padaryti. Po paprastų pamaldų, vargonams akomponuojant, visų dalyvių sugiedotas Lietuvos Himnas. Tai buvo gražu!

Bet, baigęs mišias, kunigas nuo altoriaus tuoj pasitraukė, nelaukdamas Himno. Kai kam Himnas, mat, ne malda...

Toks reiškinys jau nei prie grožio, nei prie tautinės vieny-

Konkursinė nuotrauka Nr. 43

O, koks įdomus jų pasirodymas scenoje...

bės labai nesiderina! Kitur ir kitados teko matyti lyg ir gražiau...

(tb)

DETROIT

JAUNIMO VASARIO 16-tos
MINĖJIMAS

Skautės ir skautai, vadovaujami Detroito Akademino Skautų Sąjūdžio, suruošė jaunimui Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimą--laužą. Jis sutraukė daug, nuo darželio iki studentiško amžiaus jaunimo.

Minėjimą atidarė Algis Zaprackas, pakviesdamas ASS pirmininką Jurgį Jurgutį tarti jaunimui žodį. Po to Šv. Antano parapijos klebonas kun. Walter Stanevičius sukalbėjo maldą ir buvo sugiedota Marija Marija, tuo užsibaigiant oficialiąją minėjimo dalį.

Užgesus šviesoms scenoje pasirodė paukštytė Kaunelytė, kuri norėjo sužinoti kas yra ta Vasario 16-toji...? Jai paaiškinti, vaidilutėms lydinti, įėjo senas, senas dainius--Vincas Žebertavičius, kuris pasakojo apie Lietuvos praeitį nuo pačių pirmųjų dienų. Jis kalbėjo apie Lietuvos valstybės prasidėjimą ir scenoje matėme didingą Mindaugo vainikinavimą. Sekė Gedimino geležinio vilko sapno įsė-

nizavimas. Po to prieita prie Vytauto Didžiojo, laimėjimas Žalgirio mūšio ir scenoje sužibėjo Vytauto Didž. šarvai, bei kryžiuočių apsiaustai. Matėme rusų priespaudą ir vargo mokyklą prie ratelio... Bet neužilgo didingai nuskaubė Vasario 16-tos aktas.

Atgavus nepriklausomybę tauta džiaugiasi--jaunimas linksminasi. Ir čia labai grakščiai skautės pašoko keletą tautinių šokių lydint dainoms. Salė įkranta tamsa, gi scenoj šviesos spindulio apšviesta plevėsuoja, dar iš Lietuvos atvešta, išsaugota trispalvė... Dainius baigia savo pasakojimą, paukštytė kas yra Vasario 16-toji... Iš publikos lūpų aidai Tautos Himnas.

Vėliau, visas jaunimas prie laužo, padedant ir tėveliams, dainavo lietuviškas dainas. Tuo ir baigtas I-masis Detroito lietuvių kolonijoje jaunimo vasario 16-to minėjimas.

Būtų gerai, kad šis pirmas bandymas pavirstų Detroito tradicija ir būtų ruošiamas kiekvienais metais, kad jaunuoliai turėtų savo amžinui pritaikytą, suprantamą tautos šventės minėjimą.

Šiam minėjimui suruošti daug darbo įdėjo Liuda Rugienė, Aldona Rastenytė, Danguolė Jurgutienė ir p. Kaunelienė.

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

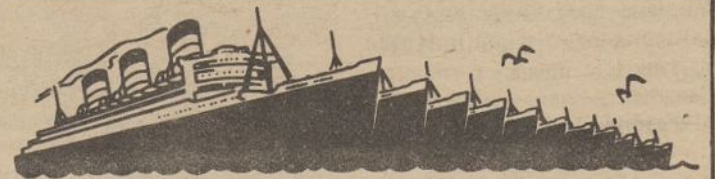
Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA
Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų pereinimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiškite su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: MARket 2-4867

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Kas yra NKVD stilius?

"Jūs negalite nusikratyti kolonializmo maldomis, lygiai kaip negalite išmokyti tigro žolę. Nepriklausomybės pasiekama tik per kovą..." -- krikščioniškas, lankymasis Indonezijoje, Nikita Chruščiovas.

"Galėčiau tik tiek pasakyti apie pabėgusius į Norvegiją vengrų studentus, kad jų rankos suteptos kraujais"... -- grįždamas iš Kubos ir sustojęs norvegų sostinėje Oslo, neraudamas pareiškė Nikitos pirmasis pavarduotojas Anastas Mikojanas...

1957 m. prof. Žymantui atvykus į Miuncheną ir pradėjus darbą Voice of America, per Vilniaus radiją 1957.VII.6 d. buvo paskaitytas užsienio lietuviams skirtas pranešimas apie Amerikos Bala. Apie jo lietuvių bendradarbius buvo pasakyta: "Visi jie skatino Lietuvoje pasilikusius vokiečius esesininkus ir vietinius valkatas žudyti nekaltus lietuvių tautos sūnus, moteris ir vaikus"... Bet blaiviausias iš jų, tai "dabar patsisamdęs to Balso bosu" Žymantas. "Tai vokiečių okupacijos metu

rinio tezes... "Nekaltų žmonių kraujuje permirkęs budelis", "žudikas", "tautos išdavikas", nacių Gestapo viršininko "Himmlerio agentas", "tautos išgama", "dvidešimtojo amžiaus hani-balas"! "žudė tikstančiais lietuvių žydus, lenkus, baltarusius", norėdamas "pralobti svetimu turtu", "su savo sėbrais nepažįstopsojo palankios progos pralobti"

O Lietuvos pagrindinio rezistencijos prieš nacių buvo -- pačių nacių sugalvota! Pagrindinio organizacijos vadovauti "ima patikimi gestapo šnipai", ir Himmlerio agentas Žakevičius (Žymantas) "taip pat tapo tokios organizacijos vadeiva Vilniuje". Už tai -- "hitleriniai okupantai suteikė jam profesoriaus titulą"... Ilgasis straipsnis baigiamas žodžiais: "Lietuvių tauta žino, kas slepiasi po Žymanto pavarde. Šiam budeliui ir vokiečių šnipui vieta kaltinamųjų suole. Reikia tikėtis, kad šį budelį amerikiečiai tinkamai sutiks".

Reikia tikėtis, kad paskaitę šitokią sovietinę publicistiką, mes paklausime: --kas tai? Pamišimas? Chuliganizmas? Isiterija? Gyvulio bliovimas? Baimė? Nusigėrusio vežiko šūkavimai?...

Ne, tai yra tik būdingas ir visai normalus enkavedistinis stilius, tikra ir nuoga sovietinės polemikos klasika! Taip beskaitant ir matyti, kaip to straipsnio autoriui kažkokiam Feliksui Laurinaičiui gramėdiškai kiljavoši sovietinės idėjos, beverčiant iš rusų kalbos NKVD archyvo perpus. Jei ko galima pasigesti, tai kad po kiekvieno sakinio dar būtų pridėta matmat ir dar koks kitas triukškas tradicinis rusiškas nusikeikimas.

Tai tas pats kasdieninis "tarybinis" stilius, kurį nuolat vartoja sovietų spauda net jų enciklopedijos visas jų "intelektualinis" elitas, ir kurį draugas Molotovas savo metu tvirtai inėš net į sovietinę diplomatiją.

STASYS ŽYMANČAS, Kauno universiteto teisių fakulteto administracinės katedros vyr. asistentas 1938 m., grįžęs po studijų iš Paryžiaus, Londono ir Harvardo (JAV) universitetuose, Kauno "Zinaidos" nuotrauka

lietuvių tautos budelių fašistų artimiausias padėjėjas ir lietuvių išdavėjas!

Šis sovietų pranešimas buvo baigtas žodžiais: "Kiek besinetur iš kailio visa ši šmeižikų gauja, jai nepasiseks apgauti lietuvių tautos, kuri tvirtai žengia tarybinu keliu"...

Bet kai atpasakosime dar trečią nuotykį, būtų galima paklausti: kažin ar taip jau tvirtu keliu žengia Lietuvoje okupantai, jeigu iš kaulų užsienio lietuvių jie vis tebejaucia pavojų ir reikalauja jų sunaikinimo?

Vos spėjus Žymantui išlipti iš Amerikos krantų, Lietuvos okupantų oficiozas Vilniuje "Tiesa" 1959 m. gruodžio 11 d. paskelbė straipsnį intriguojančia antrašte: "Žudikas su profesoriaus kauke"... Kad būtų mandriau, čia Žymantas vadinamas "Žymantu-Žymantavičiumi", matyt, sekant polinką lietuvišką pavarde rusinti, nuo savęs ir jai pridėdant rusišką galūnę

Štai kelios pagrindinės šio ilgojo "Tiesos" žurnalistinio kū-

S. Žymantas (vidury) su studentais teisėininkais Justu Petkevičiumi ir Mariju Blynu 1945 metais prie krikščioniškos ušienyje Vliko būstinės karo sugriautame Wuerzburgėje (Vokietijoje).

S. Žymantas daro pranešimą Lietuvos reikalais Liberalų Internacionalo posėdyje Briuselyje, 1955 m. Sėdi tarp akinuotos panelės ir (dešinėje) Lib. Internacionalo prezidento belgų senatoriaus Roger Motz.

kaip partizanų laikotarpyje lietuvių tauta priešinosi okupantui ir kaip užsienio lietuvių ir toliau palaikė ir tebeplaikė tautinės rezistencijos idėją. Gi Stasys Žymantas šiame dygliuotame kelyje per 20 metų yra išėjęs gal vieną iš pačių brandžiausių mokyklų ir be atvangos nebuvo nei nurimęs, nei pavargęs, nei palūžęs.

O be to, juk sovietinės buržuazijos vyresniajai kartai be abejo protarpiais prisimena 1941 m. birželio mėnesio košmarai, Neduok Lenine (jeigu čia vietoj "neduok Dieve" pavartočiau sovietinio stiliaus maldą...), kad anas birželis vėl kada pasikartotų!

Kai tada sprogo vokiečių-rusų karas, sukilo Kaunas ir Vilnius, sukilo kiekvienas lietuviškas miestelis ir kaimas. Žaibo greitumu tada Kaune atsirado sukiliminė Lietuvos vyriausybė su J. Brazaičiu prieškalyje, ir tokia pat "vyriausybė" Vilniaus miestui ir sričiai su S. Žymantu prieškalyje, tuomet Vilniaus universiteto teisių fakulteto docentu. Mat, Kaunas ir Vilnius tada pateko į atskirų vokiškų armijų veikimo zonas, ir kurį laiką tarp jų nebuvo ryšių, Kaune ir Vilniuje teko veikti savarankiškoms "vyriausybėms".

Lietuvių sukilimas Vilniuje tebeaukia platesnio aprašymo, o jis buvo ne mažiau reikšmingas, negu Kaune.

Vokiečiai užėmė jau lietuvių išlaisvintą Vilnių ir ten visur atrado jau lietuvišką administraciją, su kuria jiems buvo itin nepatogu nesiskaityti. Sukilimą suderino su karo veiksmams, įsteigė lietuvių administraciją, perėmė visas įstaigas, komisarrijatus, bankus, nacionalizuotas įmones staigiai susiorganizavęs Stasio Žymanto pirmininkaujamas Vilniaus Komitetas. O nepamirština, kad lietuvių tada Vilniuje dar nesudarė daugumos... Žydai, lenkai ir gudai nesusigaudė. Sąmyšio metu lietuviška administracija išgelbėjo miestą nuo kerštingų atsiskaitymų ir tarpusavio skerdynių.

Hitleriai nesutikus pripažinti Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo ir kraštui netrukus primetus nacišką "civilervalungą", Žymantas pats formaliai likvidavo viešąjį Vilniaus komitetą ir -- tuojau pat prisijungė prie Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Vilniaus apygardos pagrindyje. Jai vadovavo, rašė straipsnius, redagavo jos slaptus leidinius.

Bet, kaip matome, raudonieji Lietuvos kvilingai vis labai neramūs ir įdūžę, kad Stasys Žymantas atvyko Amerikon dar gyvas ir sveikas, -- ir vis dar jų "nenubaustas". Matyt, kad jie patys vis dar netikri savimi ir bijosi likimo baumės. O nuo likimo nepabėgsi. Tautos laisvės idėją galima niekinti ir žudyti, bet ji -- pati nemariausia!

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Filmai ir jaunuolių nusikaltimai...

(Atkelta iš 3 psl.)

Kai kurie nepilnamečių teisėjai išreiškia nuomonę, kad jaunuoliai, turį nuklydusius palinkimus, daugumoje atvejų nėra tvirti savo užsimojimuose. Tokie dažnai lanko filmus, vaizduojančius nusikaltimus ir romantines provokacijas. Tie filmai juos grūdina ir jų pasąžinėje juos paruošia įvykdyti priešvisuomeninį veiksmą.

Atvejais, kuriuose jaunų žmonių moraliniai ir visuomeniniai negalavimai, dėl fizinių trūkumų ar gyvenimo sąlygų, dar nesugrąžinti į pusiausvyrą, filmuose demonstruojami nusikaltimų ir meilės veiksmams tapę jiems gyvenimo būdu ir net jų elgesio pavyzdžiu. Jų tolimasnis vystymasis yra vedamas klaidingu keliu, kuriame jie neatskiria realybės nuo fantazijos. Tokių atvejų, tačiau, retai pasi-taiko.

Pietų Kalifornijos Universiteto sociologas prof. M. H. Neumeyer'is, savo knygoje apie jaunimo nusikaltimus modernioje visuomenėje, sako:

"...Jie pasiryžo nustatyti, kokį bendrą efektą turi dažnas kino teatrų lankymas, stebint įvairaus charakterio filmus. Tam tikslui tyrinėtojai iš 7000 moksleivių atrinko 10 nuosimčių, kurie sakėsi dažniausiai lanką kinas, ir 10

nuosimčių mažiausiai lankančių. Tuos 1400 atrinktųjų jie sulygino amžium, lytim, mokyklos skyriais, visuomenine-ekonomine buvimu, išsilavinimu ir tėvų tautybe. Jiems buvo paruošti egzaminai, kurių tikslas buvo nustatyti jų požiūrius į didelį skaičių, daug sričių liečiančių klausimų. Rasta, kad tarp 90 nuosimčių kinas lankančių, ir tiek pat nelankančių, nebuvo jokio pažymtino skirtumo".

Iki šiol mes matėme, kad, naudojant du skirtingus bandymų būdus, buvo gauti du skirtingi rezultatai.

Pirmasis teigia neužginčijamą ir galimai ilgalaikį efektą vaikui, antrasis, daugumoje, neranda jokio požiūrių skirtumo.

Tai iš dalies patvirtina, kad to klausimo, neigiamo ar teigiamo įrodymo suradimui, dar nėra išdirbti bandymo metodai, kurie bešališkai galėtų vertinti filmo įtaką.

Taip pat yra įrodoma, kad filmas nėra vienintelis akstinas, vedas į jaunumečių nusikaltimus. Suardytas gyvenimas šeimoje ir blogų draugų įtaka čia turi žymiai daugiau svorio.

Su ligišioliniu įrodymu mes galime tik prieiti išvados, kad filmai, iki tam tikro laipsnio, paveikia jaunuolius ir neigiamai ir teigiamai.

(Bus daugiau)

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**

4% **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

V. RICKUS

PAINTING-DECORATIG INC.

RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti

• Vasaros VĖDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ

MONCRIEF Įtaisymo VISŲ METŲ

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

KAS NAUJO SPORTO GYVENIME

K. BARONAS

Clevelando LSK Žaibo pirmoji moterų tinklinio komanda, laimėjusi rungtynes įvykusiose apygardos varžybose. Pirmoj eilėje: I. Besparaitytė, N. Gelažytė, A. Barzdukaitė, Antrojo eilėje: J. Laikūnaitė, R. Besparaitytė, A. Liutkutė, E. Kajackaitė ir R. Staniškytė. Dirvos nuotrauka

LSK ŽAIBAS CLEVELANDO Miesto Meisteris

Clevelando miesto moterų tinklinio pirmenybės baigėsi užtikrintu lietuvių laimėjimu. Pačios pirmenybės, dalyvaujant devynioms komandoms, pradėtos pereinamųjų metų laikotarpio mėn. Pirmame rate LSK Žaibas, East Side Turners ir Latvių komanda surinko vienodą taškų skaičių ir lygiomis pasidalino 1-3 vietą. Antrą pirmenybių ratą mūsų tinklininkės baigė be pralaimėjimo ir užtikrintai užėmė pirmąją vietą.

Pirmenybės laimėjusios komandos sudėtis: Jūra Laikūnaitė — kapitonė, Aušra Barzdukaitė, Aldona Liutkutė, Roma Staniškytė, Nijolė Gelažytė, Regina Besparaitytė, Irena Besparaitytė ir Dalia Germanaitė. Laimėtojomis įteikta Clevelando Board of Education pereinamoji dovana. Tenka pastebėti, kad ši dovana tenka LSK Žaibui jau antri metai iš eilės.

Kovo 12 d. Žaibo tinklininkės vyksta į Chicago dalyvauti ten įvyksiančiame YMCA tinklinio turnyre. Jame dalyvaus visa eilė JAV ir Kanados komandų.

PABALTIEČIŲ SPORTINĖ VEIKLA

Teko patirti, kad šiemetinės pabaltiečių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso pirmenybės įvyks Chicagoje, gegužės 14-15 d.d. Rengia latviai.

Kaip žinoma, 1959 m. pirmenybėse lietuviai laimėjo pirmąsias vietas vyrų ir jaunių krepšinyje, moterų tinklinyje ir individualiniame vyrų stalo teniso žaidime.

Pabaltiečių lengvosios atletikos pirmenybės taip pat numatyta pravesti Chicagoje. Jos įvyks birželio 18-19 d.d. Lauko teniso, plaukymo ir futbolo pirmenybių laikas ir vietos dar nėra galutinai nustatytos.

PRIEAGLIO KLASIŲ VARŽYBOS

Kovo 26-27 d. Chicagoje rengiamos Vid. Vakarų Sporto Apy-

gardos prieauglio klasių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso pirmenybės. Apygardos vadovybės pavedimu pirmenybes rengia Chicago LSK Neris.

Varžybų programa:

Krepšinis — jauniams A, B ir C klasių; mergaitėms A kl. Tinklinis — jaunių A ir B kl.; mergaičių A kl.

Stalo tenisas — jaunių A, B ir C klasių; mergaičių A ir B kl. Kamuolio žaidimuose A klasei priklauso gimę 1941-43 m. B klasei priklauso gimę 1944-46 m. C klasei priklauso gimę 1947 m. ir jaunesni. Stalo tenise — vienais metais jaunesni.

Smulkiau painformuojami sporto klubai specialiu aplinkraščiu per sporto klubus. Dalyviai registruojasi iki kovo 19 d., šiuo adresu: Mr. Z. Žiupsnys, 5926 So. Artesian Ave., Chicago 29, Ill.

Klubams nepriklausą sportininkai, norį šiose varžybose dalyvauti, kreipiasi minėtu adresu.

Apygardinės vyrų ir moterų stalo teniso 1960 m. pirmenybės nutarta vykdyti atskirai nuo kamuolio žaidimų ir bus pravestos kovo 26-27 d., Chicagoje, kartu su prieauglio klasių pirmenybėmis. Programoje — pilnos komandinės ir individualinės varžybos.

Dalyvių registracijos terminas ir adresas, kaip ir prieauglio pirmenybėms.

LIETUVOJE

SS individualinėse stalo teniso pirmenybėse Kijeve, turėjo Lietuvos stalo tenisininkai juodžiausią dieną vyrų ir moterų grupėje. Daugkartinis meisteris A. Saunoris pusiauibaigė pralaimėjo Averinui, kuris prieš tai nugalėjo R. Paškevičių, o moterų grupėje N. Ramanauskaitė ir O. Žilevičiūtė jau iš pirmenybių iškrito ketvirfinalyje, pralaimėjusios Kunšinai ir Estijos atstovei Lestal.

Vyrų dvejetė, A. Saunoris — R. Laškevičius, pasiekę baigmę, turėjo nusileisti Grinbergui — Averinui. Moterų dvejetė N. Ramanauskaitė su gruzine Zacharian pralaimėjo esčių porai, o mišrame dvejetė, A. Saunoris, žaisdamas kartu su este Paiserv, nugalėjo Zacharian — Averin dvejetą, užimdami pirmą vietą. Galutinė pirmenybių lentelė: moterų grupėje — 1. Lestal, 2. Sar, 2. Paiserv (visos Estija), 4. Kunšina, 5. Zacharian, 6. Žilevičiūtė, 7. Ramanauskaitė, 9. Kondrotaitė. Dvylikametė Laimutė Balaišytė susirgo tymais ir iš pirmenybių turėjo pasitraukti.

Vyrų grupėje: 1. Averin, 2. Grinberg, 3. Akopian, 4. Saunoris, 5. Paškevičius. Tokio silpno Lietuvos stalo tenisininkų pasirodymo dar nebuvo.

Prasidėjusiose SS krepšinio pirmenybėse lietuvių lydi nesėkmė. Kauno komandos treneris V. Bimba (vyriausiu treneriu yra K. Petkevičius) prieš pirmenybes pareiškė, kad Žalgiris yra pasiruošęs labai kovingai sutikti pirmenybes, nes nuo sausio mėn. jie treniravosi šešis kartus savaitėje. Tačiau komandoje didžiausia spraga yra aukštaūgio, vidurio puolėjo stoka, nes diskvalifikavus Lauritėną taip ir nesurandamas žaidėjas jo pozicijai užimti.

Mūsų skaitytojus supažindiname su dabartine Kauno Žalgirio komanda, paduodami ir žaidėjų ūgį: Mastulis — 1,92,5 m., A. Čaplikas — 1,92 m., Čižauskas — 1,92 m., Griškėtas — 1,92 m., Krusinskas — 1,89 m., Radykas — 1,87½ m., Ruzgys — 1,87 m., Matačiūnas — 1,85 m., Stumbrys — 1,82 m., Giedraitis ir Butelis — 1,80 m.

Tuo tarpu Rygos ASK turi tris žaidėjus virš 2 metrų ūgio (pav. JAV viešėjęs Kruminis 2,18 m., Mužnieks 2,04 m.) — arba Rygos VEF vėl trys aukštaūgiai žaidėjai, Maskvoje — Zubkovas, Leningrade — Saveljev ir t.t.

Gero vidurio puolėjo stoka atsiliese ir pačiose pirmenybių rungtynėse, kurių viena dalis buvo pravesta Kaune, dalyvaujant dviem Rygos komandom, dviem Leningrado, Maskvos ir Kauno. Kiti aukštosios lygos dalyviai rungtyniavo Baku mieste.

Mūsų laikinoje sostinėje lietuviai parodė labai silpną klasę, laimėdami tik vienas rungtynes, o pačią kovą dvasią tik prieš

Clevelando LSK Žaibo vyrų tinklinio komanda, laimėjusi varžybas. Iš kairės: Leknickas, Motiejūnas, Zorska, Lapinskas, Liutkus, Penkauskas ir Babickas. Dirvos nuotrauka

Rygos ASK klubą, (Europos komandinį meisterį) pralaimėdami jam 69:79.

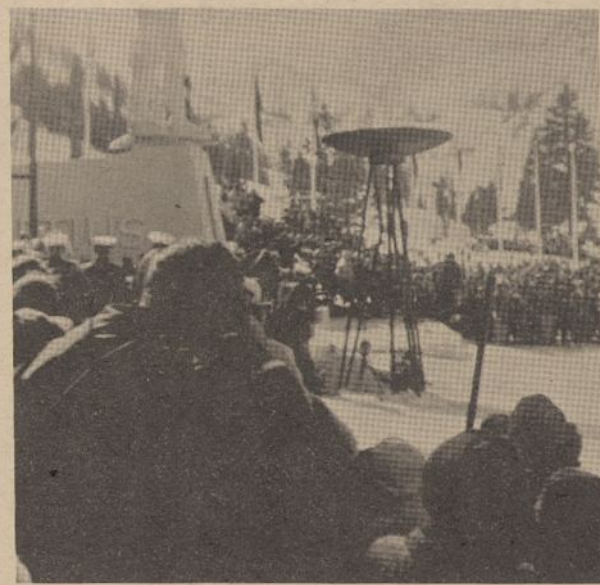
Po pirmų rungtynių Kaune, dalyvavusios komandos pasiskirstė vietomis: 1. Maskvos GMSK, 2. Rygos ASK, 3. Leningrado Burevičnik, 4. Kauno Žalgiris, 5. Lening. Spartakas, 6. Rygos VEF.

Tuo tarpu, moterų komandos treneris Stp. Butautas, jau "gudresnis" už Bimbą. Neveltui jam patikėtos visos SS rinktinės trenerio pareigos! Jis prieš pirmenybes pasakė labai trumpai: pasiruošta nekaip, nes treniruotės vyko nesklandžiai, negalima buvo surinkti visų žaidėjų, treniruotės vyko tik po pusantros valandos ir t.t. Tačiau Tartu m., SS pirmenybių rungtynėse, mūsų kėdės pasirodė nepėbiliausios, ypač puikiai sukovodamos prieš fiziškai stipresnes Rostovo atstoves, nugalėdamos jų 77:45. Lietuvaitės turėjo laimėti ir prieš gruzaites, tačiau po

SQUAW VALLEY

PER SNIEGO KARALIJA

KAIRĖJE: Olimpiados didžioji arena su degančiu žibintu. Čia vyko iškilmės, rungtynių laimėtojų pagerinimų pergalės medalius. U. Railaitės nuotraukos

Žiemos sporto pasaulinė VIII Olimpiada ką tik pasibaigė Squaw Valley, Kalifornijoje. Mažai ten tebuvo lietuviškų lankytojų ir, berods, nė vienas lietuviškas laikraštis nebuvo pasiuntęs savo korespondento. Tik vienintelė DIRVA netikėtai susilaukė specialios korespondentės. Į Olimpiadą buvo nuvykusi mūsų bendradarbio B. Railos dukterė Undinė Railaitė kuri trumpai aprašė savo įspūdžius ir mums prisiuntė keletą nuotraukų.

Redakcija

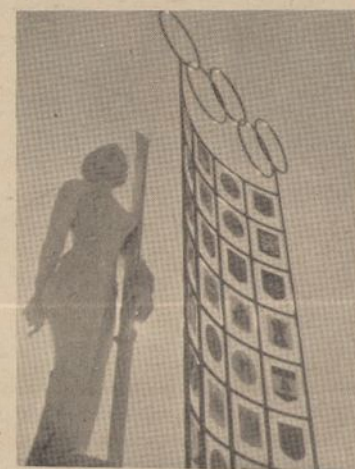
Nesu žurnaliste ir nesirengiu būti. Bet prieš išvažiuojant į žiemos sporto olimpiadą tėvas man labai rimtai pasakė: grįžk arba negyva, arba su korespondencija ir nuotraukomis Dirvai... Kadangi sugrįžau dar gyva, tai dabar reikia rašyti.

Squaw slėnis (indėniškas žodis squaw reiškia indėnų moterį...) yra vidurinėje Kalifornijoje, tarp kalnų, netoli Tahoe ežero ir Nevados, apie 500 mylių į šiaurę nuo Los Angeles. Aplankyti pasaulinę žiemos sporto olimpiadą buvo mano didelė svajonė. Ir pamatyti daug ir tikro sniego. Nors Los Angeles apylinkėse yra aukštų kalnų su sniegu, bet retai jį tepamatome, o mieste niekad nėra sniego, net ir per "šalčiausias" žiemas.

Squaw slėnis ne veltui buvo parinktas pasaulinei žiemos sporto olimpiadai. Tai nuostabiai graži

vieta su kalnais, tarpkeliais, gi žiemos vaizdai tokie, "kaip ant atvirukų". Pakalnėse daug pušų, o nuo namų stogų kaba tikri ledo varvėliai. Nors termometras rodė šaltį, bet visai nebuvo šalta. O sėdint vidurdienį prieš saulę buvo galima net nusidiegti.

Į olimpiados atidarymo iškilmės buvo laukiama 35,000 svečių, bet suvažioavo apie 50,000 — automobiliais ar autobusais. Po to vėl daug išvažinėjo, bet kiekvieną dieną atvykdavo naujų.

SQUAW slėnio olimpiados skulptūra ir tradiciniai simboliai — penki žiedai viršum visų dalyvaujančių kraštų valstybių ženklių.

Ledo rungtynėms ir ski šuoliams daryti įrengtos specialios vietos, gi šiaip slidininkams pati gamta buvo puikliausiai pritaikinta. Pastatyta naujų namų, tokių savotiškų su stogais ligi žemės, kaip sakoma, norvegiško stiliaus, ir ryškiai spalvotai nudažytų. Kaip skaičiau, sportininkų ir svečių turėjo dalyvauti iš 33 tautų, visur buvo girdėti kalbant įvairiomis kalbomis. Specialūs namai pastatyti sportininkų nakvynėms, taip pat pora didelių poilsio namų su restoranais — California Olympic Center ir Nevada Olympic Center. Bet viešbučių svečiams neužteko. Nakvoti reikėdavo pavažuoti apie 30 mylių į Reno, Nevadoje, arba arčiau prie Tahoe ežero vasarviečių viešbučiuose.

Iškilmų centro vieta — ledo arena ir įvažiavimas į olimpiadą įruošti labai gražiai ir iškilingai. Milžiniškas žibintas (torch) dieną ir naktį degė prieš visų olimpiadoje dalyvaujančių tautų vėliavas. Apie 3 val. po pietų laimėtojų buvo įteikiami medaliai, grojant jų tautinius himnus. Prie vartų pastatyta apie 10 didelių baltų skulptūrų, tokios kaip iš ledo iškaltos. U.S. Mari-

nes sutvarkė sniegą: jie taip kietai mašinomis jį "sumindė", kad kur reikia tiko automobiliams važinėti, o kur reikia, jie iš kieto sniego iškaldė laiptus vaikščioti. Buvo keli helikopterai ir kas norėjo, galėjo už 5 dolerius pasikelti į orą ir iš viršaus apžvelgti visą Squaw slėnį.

Gaila, bet svečiavimasis slėnyje nebuvo pigus. Už įvažiavimą į olimpiados vietą reikėjo mokėti po \$7,50, o į kiekvienas atskiras sporto rungtynes dar mažiau — po 5 dolerius. Publika daugumoje atrodė labai "poniška", apsirengusi brangiais drabužiais, šiaip daugiasia, žinoma, tokiais, kurie tinka tik sniegu karaliuje. Bet užvis įdomiausi buvo patys sportininkai. Kiek teko arčiau pasimaišyti prie slidininkų, jie visi (ir visos) atrodė labai sveiki, stiprūs, energingi, saulės nudegtais veidais.

Įvairios rungtynių programos kasdien keitėsi. Arena, kiekvienas kalnelis ir kampas visą laiką knibždėjo besipraktikuojančiais sportininkais. Ir visur minios žiūrovų, net ant namų stogų užsilipę. Rungtynes ir laimėtojus galėtų geriau aprašyti tik sporto žurnalistas. Per daug ir vietos reikėtų. Man labiausia patiko tai šuolininkai (ski jumps) — taip aukštai, ir taip toli, ir taip gražiai jie skrido per orą, lyg paukščiai. Ir dar figūriniai ledo čiuožikai, kurie čiuožia taip lengvai, grakščiai, kad kartais net atrodė, kaip su raktu prisuktos lėlės, kai jos pradeda šokti.

Amerikiečiai nebuvo laimingi, kad, išskyrus figūrinius čiuožimus, pirmas vietas dažniausia laimėdavo rusai. Vis girdėjosi: taip tai taip, bet tas yra "not fair", nes visi rusų sportininkai iš tikrųjų yra profesionalai, o mūsų ne...

Tarp publikos mačiau tik tris lietuvius studentus iš Los Angeles. Daugiau lietuvių neteko susitikti. Jei ir buvo, tai nepasizįnoma.

Praleidus apie savaitę slėnyje, dienai dar aplankėme Reno, Nevadoje, o grįžtant namo porai dienų užsukome į San Francisco. Čia norėjosi arčiau susipažinti su "beatnikų" gyvenimu, jų klubais ir poezijos "koncertais". Bet vis dėlto Squaw slėnio sniego karalija suteikė daug daugiau ir gilesnių išgyvenimų, negu San Francisco "beatnikai". Tiesą sakant, tai nebuvo naujiena, nes ir Los Angeles klubuose jų nemaža matome...

Undinė Railaitė

Mūsų korespondentė Undinė Railaitė su inž. Merrill Goulding prie Olimpiados paminklo papėdės.

Gausus jaunimo būrys stebi vykstančias krepšinio ir tinklinio varžybas Clevelande. Iš kairės: R. Gaidžiūnaitė, Irena Besparaitytė, D. Čivaitė, A. Gelažytė ir kt. Dirvos nuotrauka

Clevelande vykusių krepšinio ir tinklinio varžybų metu iškilniausias apygardos sportininkais buvo paskelbti Stefa Juodvalkytė ir Jonas Valaitis. Algirdas Nasvytis S. Juodvalkytei įteikia atžymėjimo plaketę.

Dirvos nuotrauka

Sportas...

(Atkelta iš 6 psl.)

šuvos Legija klubui, sustiprintu specialiai toms rungtynėms boksininkais iš Gdanskio ir Bydgosčio.

Rungtynės baigėsi lygiomis — 5:5. Atsižvelgiant į Lenkijos bokso gyvenimo aukštą lygį, šia pasekmę tenka laikyti labai gera. Rungtynės stebėjo beveik 5 tūkst. žiūrovų, kadangi Lietuvos bokso turi čia labai gerą vardą. A. Sočikas Varšuvoje yra laimėjęs Europos meistrerio vardą. Tačiau šiose rungtynėse SS meistreriui R. Tamuliui įvyko nelaimė: duodamas smūgis trečiame runde ir tai paskutinėse sekundėse, jis sulaužė kairę ranką. Jeigu Tamulius gydymas vyks gerai, jis galės dalyvauti Romos Olimpiadoje.

TRUMPAI IS LIETUVOS

P. Normantas (berods slidžių federacijos prezidento narys) rašydamas apie tradicinį švedų "Vazos bėgimą" (Karalius Gustavas 1521 m. bėgo nuo danų į Norvegiją su slidėmis 85 km.), pažymi, kad vertėtų įsteigti pri-

za partizanės Marytės Melnikaitės vardo, parinkti tradicinių slidinėjimo lenktynių nuotolį partizanų takais Zarasų arba Ignalinos rajone, rengiant kiekvienais metais tradicines Marytės Melnikaitės vardo prizo lenktynes. Normantas tiki, kad partizanės Marytės — (be vieno šauvio pasidavusios policijai — tau garbė!) lenktynėse, dalyvautų šimtai slidžių mėgėjų.

Grazias pasekmes Gudijos Breste atsiekė leties metikai: uždaroje patalpose B. Rimkevičiūtė įrankį numetė 49,88 m., o kaunietis Juodelis 64,05 m.

Vilniaus Pedagoginio Instituto dėstytojas Liaugminas, Ignalinos slidžių tramplynoje nušoko 32,5 m.

Bubių pušyne, prie Šiaulių, įvyko slidžių lenktynės. 10 km. nuotolį pirmas įveikė Rauckis, o moterų 5 km. — Giedraitytė.

Kaune vyksta futbolo turnyras a. a. H. Kersnausko atminimui. Nuotraukose Kauno aikštė yra padengta giliu sniegu, žaidėjai šiltai apsirengę — su pirštinėmis ir ausinėmis.

WATERBURY

Nauja Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba

Tautinės Sąjungos skyriaus narių susirinkimas įvyko vasario 21 d. Nors ir nebuvo gausus dalyvių skaičius, bet buvo svarstyta daug svarbių reikalų ir išrinkta nauja skyriaus valdyba. Ją dabar sudaro: Leonas Šeštokaitis — pirm., Martynas Kleinaitis — sekret., Juozas Valkauskas — kasininkas. Kontrolės komisiją sudaro: A. Kudirka ir A. Stankevičius.

Pavasario koncertas

Ben druošenės apylinkė rengia pavasario koncertą, kuris įvyks balandžio 23 d. — Atvelykio šeštadienį p. Zemblauskų svetainėje, Long Acre Inn, Wolcott, Conn. Kaip žinia, svetainė yra prie gražaus ežero. Pradžią 7 val. vakaro.

Programą atliks akordeonistas Charles Daubaras ir akt. Vitalis Žukauskas. Šokiams gros geras orkestras, veiks turtingas bufetas. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

M. M.

A. VARNAS, Chicagos Neries krepšinininkas, Clevelande įvykusiose varžybose įmetė daugiausia krepšių ir už tai gavęs Dirvos red. B. Gaidžiūno skirtą dovaną.

BROCKTON

VASARIO 16 GIMNAZIJA VĖL REMIAMA

Prieš kelis metus čia veikė gimnazijai remti net penki būreliai, kurie kas metai surinkdavo apie 1200 dol. Per ilgesnį laiką dauguma tų būrelių narių išsiskirstė ir būreliai kaip ir išnyko. Bet, savaime suprantama, negali išnykti tai gimnazijai remti parama. Šiais metais buvo gautas gimnazijos aukų lapas su prašymu paremti jos veiklą. Brocktono visuomenė tai gerai suprato ir per trumpą laiką suaukojo 167 dol., kurie pasiųsti gimnazijos vadovybei.

Aukojo po \$5: — A. ir J. Baškauskai, R. ir E. Bielkevičiai, T. ir E. Bludnickai, A. Bobkai, E. Grušienė, V. Jakimavičius, P. Kurpis, B. ir D. Meizai, J. ir M. Plaušiniai, K. Pranckevičius, P. ir O. Radzevičiai, L. ir V. Sentos, F. ir O. Šmitai, V. ir B. Tamuliai, J. Valaitis, J. Varnas, P. Viščinis ir V. Zenkus.

Po \$3: — P. Braška, V. ir R. Grubliauskai, B. ir J. Ludonai, J. Monkus, Al. Padagas ir Z. Ralkevičius.

Po \$2: — S. Baužys, V. Beržinskas, Br. Burba, J. Činčys, J. Dabrėga, I. Eivienė, M. Gedgaudas, Pr. Jonikas, J. V. Kerėiša, K. A. Klabis, A. Labuckaitė, S. Labuckienė, J. Laurinaitis, Z. Linkis, F. Mandeikis, S. ir A. Mereckiai, J. Orentas, P. Pakalniškis, K. Plonys, K.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Į Clevelande jau seniau veikiantį Lituanus žurnalui Remti Komitetą įsijungė naujas narys, inžinerijos studentas Algis Garlauskas, atstovaujantis L. S. T. Korp! Neo-Lithuania.

• Kovo 12 d., Slovėnų salėje, įvyksta V. Mariūno 5 v. dramų Melas šventykloje premjera. Bilietų reikalu teirautis pas Vaidilos teatro kasininką P. Peckų, 1344 E. 68, telef. UT 1-5793. Sekmadienį, kovo 6 d., bilietus galės įsigyti Šv. Jurgio parapijos salėje, tuoj po pamaldų.

Reigalingas sargas

Užteiktą šeštadienį tarp 9 am — 12 pm — 6612 Pennsylvania Ave. Vienas blokas į pietus nuo Wade Park, apie E. 66. Norima angliškai kalbančio.

New Dremann Dry Cleaning Co.

Mūrinis namas, dviejų šeimų, Naujosios parapijos rajone. Tik šešerių metų. Labai geros statybos, gerame stovyje.

Ray Nausneris

27950 Lake Shore Blvd. AN 1-1990

(28)

P A D Ė K A

LVS Ramovė Clevelando skyriaus valdyba čia atspaudžia clevelandiečių lietuvių sąrašą, kurie suprasdami sunkią Lietuvos laisvės karo invalidų dalį, aukojo:

Po \$20.00 — Dr. V. Adomavičius (Akronas).

Po \$10.00 — LB Clevelando I-os apyl. valdyba, LB Clevelando II-os apyl. valdyba, Dr. V. Ramanauskas, Dr. Skrinška, Dr. Brazaitis, Dr. Sandargas, Dr. Balsys (Akronas), Dr. Baltrukėnas (Akronas), Dr. V. Grudzys, p. Rinkai (Danover), M. Smelstorių, Z. Jankus, A. Miliauskas, N. G. Juškėnai.

Po \$7.00 — Dr. Martus, V. Vilkutaitis.

Po \$6.00 — Dr. Sukarevičius, K. Gasparaitis, A. Ibenskis.

Po \$5.00 — Dr. Ambrozaitis, Dr. Pautienis, Dr. Stankaitis, Dr. Degesys, Dr. Juodėnas, inž. Snarskis, inž. Lepeska, inž. Žiūrys, arch. Aras, arch. Kudokas, Z. Peckus, J. Miglinas, P. Tamulionis, dall. Raulnaitis, inž. Augustinavičius, A. J. Vėlionis, P. Dabrila, And. Mackevičius, B. Paulionis, J. Kalvaitis, M. Gecevičius, A. V. Garmai, T. Dulėba, J. Vaičaitis (Akronas), M. Šnarienė (Chicago), A. Savičiū.

Skobeika, J. Stašaitis, R. L. Šukiai, V. Tamošaitis, M. Tubis, J. Valiūnas, J. Venčkauskas ir J. Želvys.

Po \$1: K. Čirbulėnas, Kašėta, S. Rudnickas, A. Sakadauskas ir P. Urba.

Aukas rinko L. Senutienė ir R. Bielkevičius. Aukų rinkėjai aukotojams taria nuoširdų ačiū.

V. Senuta

VYTAUTO A. BRAZIULIO 60 METŲ SUKAKTIS

Clevelande gyvenęs V. A. Braziulis šiais metais vasario mėn. 25 d. sulaukė 60 metų. Gimęs dvidešimtojo amžiaus pradžioje šiaurės Lietuvoje, prie Mušos upės ištakos, V. A. Braziulis — savanoris, žurnalistas, literatūros ir meno mėgėjas.

Jis savanoris Lietuvos kariuomenėje 1919 m. elektrotechnikos kuopoj, inžinerijos batalijone, kurios vadu buvo karininkas P. Žadeikis, vėliau Lietuvos ministeris Washingtone.

1920-1924 jis lankė A. Sutkaus vaidybos meno studiją ir dalyvavo pagarsėjusiame satyros teatro "Vilkolakis" bei dramų teatro pastatymuose, 1922 m. įklausė Užsienį Reikalų Min. telegramų agentūros Elta žurnalistikos kursus, 1923 m. Klaipėdos

V. A. BRAZIULIS

vadavimo žygiuose V. A. Braziulis dalyvavo kaip Eltos specialus korespondentas, o 1926-27 m. telegramų agentūroje Elta dirbo kaip vidaus žinių korespondentas.

V. A. Braziulis bendradarbiavo įvairiuose laikraščiuose, per ketletą metų dirbo "Lietuvos Ūkio" ir "Krivulės" žurnalų redakcijose, buvo knygų leidyklos "Vaiava" reikalų vedėju, su teatralais B. Dauguviečiu ir V. Dineika leido teatro ir meno kultūros neperiodinį leidinį "7 Meno Dienos", buvo vienas veikliųjų bendradarbių literatūros ir meno laikraščio "Literatūros Naujienos". Toliau laiką 1926 m. redagavo "Šiaulių Naujienas", įsteigtas dr. J. Šliupo.

Dirbdamas spaudos darbą daugiausia domėjosi teatro ir meno kultūros apraiškomis, rašė meno ir kultūrinių įvykių apžvalgas, reportažus, pasikalbėjimus. Sukaktuvininkas yra vienas iš nedaugelio ir šiaurės Amerikos lietuvių spaudos talkininkų. Jis bendradarbiavęs A. Tulio redaguotame "Artojaus" moksleivių žurnale, Pastaruoju metu bendradarbiauja "Lietuvių Dienų" žurnalui, kaip vienas Clevelando redaktorių, "Drauge" ir Lietuvių Enciklopedijos redakciniame kolektyve. V. A. Braziulis aktyviai talkininkavo dr. A. Geručio sukuriamam Lietuvių Bibliografiniam Archyviui Berne, Šveicarijoje, rinkdamas ir persiųdamas tiek Vokietijos, tiek iš Amerikos šimtus lietuviškų knygų ir laikračių.

V. A. Braziulis yra aktyvus ir visuomeniniame gyvenime. Minint šią sukaktį, tenka palinkėti nenuleisti rankų ir ilgų metų!

P. J. Žitrys

Visais apdraudos reikalais,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

Paulina Mozuraitis-Bennett, HI 2-4450

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

SAVE
Part Of
Every Pay

FOUNDED 1894

The
Cleveland
Trust Company

WE WELCOME YOUR SAVINGS

Member Federal Deposit Insurance Corporation

ČIURLIONIEČIŲ oktetas, koncertavęs įvairiuose Clevelando parengimuose, žadą padaryti išvyką ir į tolimesnes lietuvių kolonijas. Į mikrofona įsikabinę (iš viršaus) Gylis, Kavaliūnas, Kudukis, Staniškis, Aukštuolis. Stovi: Raulinaitis, Nasvytis ir Motiejūnas. Prie pianino — Babickas.

KAS IR KUR?

• Prof. Dr. Kazys Oželis, vienas iš vyresniosios kartos aktyviųjų veikėjų, mirė kovo 3 d., 3 val. ryto Chicagoje. Laidotuvės įvyksta kovo 5 d. Visi pažįstamieji ir bičiuliai kviečiami laidotuvėse dalyvauti.

• A. L. Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus, kovo 6 d. ruošiamą arbatėlę nukeliamą į kovo 26 d., 8 val. vak. Taip pat tą pačią dieną, 6 val. vakare, B. Pakšto sveatinėje — 2801 W. 38 St., šaukiamas skyriaus narių susirinkimas. Valdyba prašo narius skaitlingai dalyvauti.

• Lietuvių jaunimas vykusiai pasirodė su tautiniais šokiais tautų festivalyje, kuris įvyko vasario mėn. 24 d. Racine, Wis. Festivalyje pasirodė 12 tautybių. Jį ruošia kasmet žmogaus Teisių Komisija, sudaroma miesto mero.

Sokėjams, Kenosha - Racine lietuvių jaunimui, vadovauja Stasys Milašius, o juos globoja Ona Kazemėkaitienė.

• Racine Journal Times, turįs apie 37 tūkstančius skaitytojų, Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga patalpino Serge Logan alų straipsnį apie vietos ALT sk. pirmininką M. Kasparaitį. Taip pat ta pačia proga to laikraščio moterų skyriuje tilpo keturi lietuviškų valgių receptai ir jų gamintojos p. Charles P. Jurgaitis nuotrauka.

• Kovo mėn. 1 d. prasidėjo vajas Lituanus žurnalui remti. Jo pravedimu rūpinasi Clevelande veikiančias centrinis Lituanus žurnalui Remti Komitetas, talkinamas įvairiuose miestuose veikiančių komitetų.

• Lituanus žurnalo vajas proga, Lituanus žurnalui Remti Komitetas išleido mažą leidinį, trumpai apibūdinantį žurnalo leidimo faktus ir talpinantį lietuvių veikėjų bei kitataučių pasakymus. Leidinio viršelio projektą paruošė Clevelande meno studijas baigęs Algis Muliolis.

Korespondentų ir fotografų dėmesiui

Redakcija prašo bendradarbių, siunčiant fotografijas, duoti galimai pilnesnį aprašymą: įvykio vietą, datą ir išvardinti fotografijoje esamus asmenis. Jei grupinė nuotrauka, išvardinti bent pirmoje eilėje esančius asmenis. Tik tokios fotografijos yra įdomios skaitytojams ir naudingos ateities istorijai.

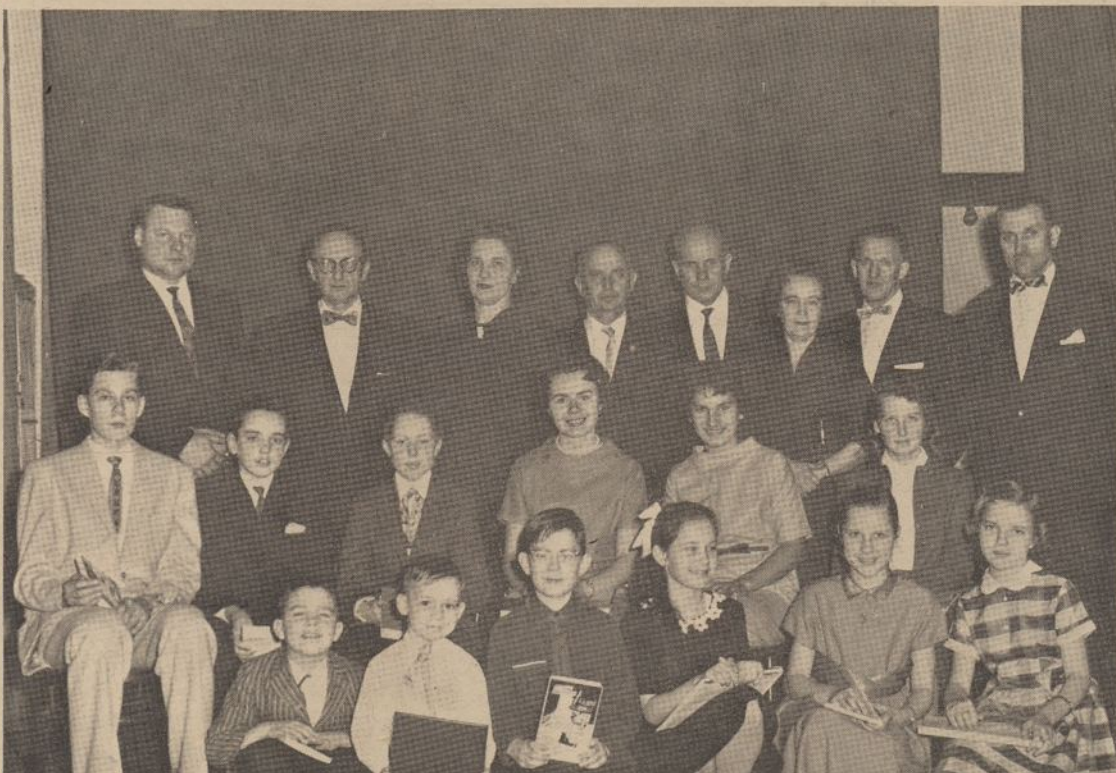
Lietuviai raiteliai pranašesni už kitus

Vasario pabaigoje išėjo "Kario" 2 nr. Jo turinyje, tarp devynių ilgesnių bei trumpesnių rašinių, eilėraščių, kronikinės medžiagos ir kitų smulkesnių dalykų, ypač krinta dėmesys į Jono Budrio atsiminimus "Lietuvos kavalerijos ekipa Įsruityje".

Lietuvos Gen. Konsulas J. Budrys aprašo Įsruityje (Maž. Lietuvoje) įvykusias raitųjų rungtynes tarp lietuvių ir vokiečių raitelių, 1931 metais. Rungtynių laimėtojams buvo paskirti šeši prizai. Iš jų penkis prizus laimėjo lietuviai. Vokiečiai tik vieną — antrąjį prizą.

Paskutiniu metu mūsų buvę kariai išsijudino daugiau atsiminimų rašyti. Jų daugiau gauna ir "Karys". Yra gautas ir greit pradės spausdinti ilgesnius pulkininko J. Baublio atsiminimus iš 1920 m. lietuvių karinio geležinkelio dalinio žygių Vilniaus krašte, perimant iš raudonosios kariuomenės geležinkelio stotis ir geležinkelius. Pagal taikos sutartį Lietuvai atiduotus plotus kai kur mūsų daliniui tekdavo atsiimti iš raudonarmiečių griežtai, parodžius jėgą. Bs

• Dirvos skaitytojas Dr. F. Jaras, iš Highland, Ind., mokėdamas prenumeratorams tik 8 doleriai

Detroitė įvykusių jaunimo dailaus skaitymo ir deklamavimo varžybų laimėtojai su sprendimo komisija. Prieky sėdi: Linas Mikulionis, Vytautas Kaunelis, Algis Kaunelis, Austė Pečiūraitė, Vilija Baukytė, Kristina Milmontaitė. Antroje eilėje: Vytautas Baukys, Mindaugas Kutkus, Vytautas Polteraitis, Violeta Čižauskaitė, Daiva Bajorūnaitė, Virginija Gričiūtė. Užpakaly stovi sprendimo komisija: A. Misiūnas, V. Alantas, S. Bublienė, V. Kutkus, J. Mikaila, V. Kundrotienė, V. Pauža ir J. Pusdešris. J. Gaižučio nuotrauka

Jaunieji laimėtojai Detroitė

Vasario 21 d. Detroito Lietuvių Bendruomenės valdyba surengė šeštadieninės mokyklos vaikams dailaus skaitymo ir deklamavimo varžybas.

Ižanginę kalbą pasakė Bendruomenės švietimo skyriaus vedėjas Albertas Misiūnas, pristatė dailaus varžybų komisiją, kurią sudarė: Albertas Misiūnas (pirmininkas), Vytautas

AUSTĖ PEČIŪRAITĖ, laimėjusi pirmą vietą jaunųjų skaityme. J. Gaižučio nuotrauka

Alantas, Stasė Bublienė, Valerija Kundrotienė, Jur-

Kas Dirvos neskaito - daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą.

Naujiems skaitytojams prenumerata metams tik 8 doleriai

Donelaičio šeštadieninės mokyklos choras Chicagoje, pasirodęs suruoštame mokykloje Vasario 16 minėjime.

V. Noreikos nuotrauka

Alb. V.

TORONTO

Lietuvių Tautinės S-gos Toronto skyriaus narių metinis susirinkimas įvyks kovo 13 d., 3 val. p. p. Lietuvių Namuose, 1129 Dundas St. W. Valdyba kviečia visus narius susirinkime dalyvauti ir aktyviai spręsti darbotvarkėje keliamus klausimus.

Kredito kooperatyvas "Parama", atsižvelgdamas į sunkias tremties mokyklų sąlygas ir įvertindamas jų atliekamą darbą, iš savo 1959 m. pelno paskyrė Vasario 16 gimnazijai ir Toronto Maironio vardo šeštadienei mokyklai po 500 dolerių.

Korp! Neo Lithuania seniorų ir filisterių sueiga įvyksta kovo 20 d., 4 val. Lietuvių Namuose. Į šią sueigą kviečiami ir kitų brolių korporacijų nariai.

Vilniaus krašto lietuviai Chicagoje buvo surengę atskirą Vasario 16 minėjimą. Tarp dalyvių matyti solistė Peškienė, prof. V. Biržiška, dail. A. Rukštelė, kun. Kubilius - Jaunimo Centro administratorius ir kiti. V. Noreikos nuotrauka

tyme — Mindaugas Kutkus, deklamavime — Daiva Bajorūnaitė.

Trečią vietą jaunųjų grupėje: skaityme — Linas Mikulionis, deklamavime — Vilija Baukytė.

Vyresniųjų grupėje: skaityme — Vytautas Polteraitis, deklamavime — Vytautas Baukys.

Po komisijos sprendimo Bendruomenės pirmininkas Vytautas Kutkus įteikė laimėjusiems dovanas. Oficialią dalį baigė Vladas Pauža pasakydamas momentui pritaikinta kalbą.

Po iškilnių su jaunaisiais laimėtojais, mokyklos mokytojams vadovaujant, pasilinksmina ir pašokta.

J. G.

Chicago...

(Atkelta iš 3 psl.)

Chicago garsėja Lietuvių Vyrų Choru "Vytis", jo begalo energingu "bosu" Vyt. Radžium ir jų statomomis operomis. Tiesa, dabar prie Vyrų choro yra jau ir Moterų Operos Choras. Kaipgi jau čia dabar vieni vyrai... Tai jie drauge darniai, energingai ir lietuviškai surėmę pačius, kiekvienais metais lietuviškam svietaiui Chicagoje padovanoja po naują operą. Ir tai jau ne pirmas metelis. Ir ne kokią ten mėgėjišką, bet su žymiausiais mūsų solistais ir tikru operos orkestru. Vis laukiame, ar sykų neprigaus? Bet niekada neprigauja tie vyrai... Šį sezoną, kovo 19, 20 ir 27 d., Marijos Aukšt. mok. salėje regėsime Verdi "Trubadūrai" (Il Trovatore) 4 v. operą.

Čia vėl imi galvoti: pasiaukojimas, repetacijos, lakstymai, rūpesčiai... Iš nieko pastatyti operą... Padūkę vyrai! Net galva sukasi pamąslįs. Bet žodis stojasi kūnu. Ir taip jau tėjo į madą, kad operos artėjimas chigagiešiams reiškia it kokią šventę. Bet kartu ir rūpesčius. Tai vis tie nelaimingi bilietai: paslankesnieji juos išgrobsto jau pirma laiko. Vargas tam, kas nespėjo, patinęs ar užmiršo... Norint, čia yra vienintelė sritis, kur galima padaryti "spekuliaciją". Prieš spektaklį tik turėk bilietų ir prašyk kiek nori — žmonės atkištomis rankelėmis, it dūšėlės iš čyščiaus, maldauja: man, poneli, nors viena, man... Nesakyčiau, bet pats mačiau... Nes nė ne dyvai, kadangi operą kasmet aplanko 4-5000 žmonių. Vyrų choras šiemet švenčia savo darbuotės dešimtmečio sukaktį. Ta proga gegužės 22 d. rengiamas specialus koncertas, kuriame dalyvaus vyrų ir moterų choral, solistai, palydint simfoniniam orkestrui. Diriguos muz. A. Kučiūnas. Pamatysime parašysime.

Balandžio 3 d. Marijos Aukšt. mokyklos salėje įvyksta vaidinimas, kuriame bus perstatyta dramatižuota Dubois kantata "Kristaus septyni žodžiai nuo kryžiaus", su pritaikintomis dekoracijomis ir vaizdais, Stato Marquette Park parapijos Didysis choras.

Donelaičio šeštadieninės mokyklos mokiniai Chicagoje per savo mokytoją J. Širką įteikia auką Vasario 16 gimnazijai vieno dolerio vajas organizatoriui A. Gulbinskui. V. Noreikos nuotrauka

Mūsų mieliems pažįstamiems ir bičiuliams p.p. STEPONAVIČIAMS ir jų šeimoms, jų brangiai motinai

KOSTEI STEPONAVIČIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškia

Jadvyga, Justinas, Teresė ir Algimantas Gečiauskai